

ბ. ი. ნ. გ. ე. რ. ი.

№6 ივნისი 1950

პიონერი

საბავშვო ალკ ცენტრალური კომიტეტის
შოველთვიური საბავშვო შუბნალი

№ 6 ივნისი 1950
გამომცემლობა
„კომუნისტი“
წელიწადი XXIV

ПИОНЕРИ Ежемесячный детский журнал Центрального Комитета ЛКСМ Грузии

იალქნიანი ნავით
ლისის ტბაზე
ფოტო-ეტიუდი
რ. აკოფოვისა

ფშავის მთებზე

პახანგ ბენუკაი

ნახ. ჯ. ფოცხიშვილის

5327

— დაგვიმთავრდა უკვე
 დღეს სასწავლო წელი
 და კარს მომდგარ ზაფხულს
 სიხარულით ველი.
 ფშავის მაღალ მთებზე
 მინდა გავლა ახლა,
 ჩვენი კოლექტივის
 იალალის ნახვა.
 მე იქ განა მარტო
 დროს ტარება მინდა?
 ცხვირსაც ვუპატრონებ,—
 ვერ შემაკრთოს ბინდმა!..
 ევედრება მამას
 შვილი თავდახრილი,
 ლელავს, ვერ ისვენებს...
 და მეორე დღით,
 ორნივ: მამა-შვილი
 შემოახტენ ცხენებს.

* * *

აი, ფშავის მთებიც,
 რა ლამაზად დგანან!
 დიდ ბრძოლაში დაღლილ
 გოლიათებს ჰგვანან.
 ზეცის გულმკერდს ხევენ
 ბუმბერაზი მხრებით,

მარად საოცნებო
 მთები,
 მთები,
 მთები!

მსოფლიონის * ყელი
 ღრუბლებს დაუფარავს,
 თუ აქ ფშაველ მწყემსებს
 გაუშლიათ ფარა?!
 ხედავ მაღალ ქედზე
 არტნელების კარავს?
 და თამაზიც უკვე,
 თავზე თუშურ ქუდით,
 კომბლით, სალამურით
 და პატარა გუდით,
 იქ, სად მწვანე სერზე
 ფარა იალალობს,
 ცხვირს წინ მიუძღვება,
 ხტუნავს,
 მღერის,
 ლალობს.

აისრულა უკვე
 რაც ეწადა დიდხანს...
 ხშირად უსვამს მშობელს
 ათასნაირ კითხვას:

* მსოფლიონი — მთის სახელია.

„ეს რომელი მთაა,
ან რა ჰქვია იმ ხეს?“
და პასუხობს მამაც
თვის პატარას მყისვე.
როგორც დიდი მწყემსი,
კომბალს დაყრდნობილი,
ყურადღებით ისმენს
მამის ნათქვამს შვილი.
ხან ჭრელ პეპლებს დასდევს,
ხან ჩიტივით ვალობს,

ხან კი პეშვით მოსვამს
მთის ანკარა წყაროს...
ფშავის მთების ხილვით
ვინ არ გაინხაროს?
როგორ დინჯად დგანან,
რარეგ ლამაზები,
მარად საოცნებო
მთები,
მთები,
მთები!

ანო, ბანო...

ანო, ბანო, უმეცრების დამორგუნველნო სასოება,
დიდება მას, ვინც პირველად გამოგთარგათ ასოებად,
ასოებად სიბრძნისა და ოცნებების ერთგულებად,
იქ გაქვთ ადგილსამყოფელი, სად ცხოვრება გეგულდებათ.
ხაზებზე, ვით ქანდარებზე ჩამომსხდარნო ქედნებივით,
სულზე ტკბილი „დედაენა“ თქვენგან არის შედგენლი.
გაქვთ სიკეთე, რომ ყოველ კაცს მიუძღუნათ და ანაცვალოთ,
თუ კეთილად დაწყვილდებით ველარავინ დეგაცალოთ.
თუ კი ფიქრი მოგაბარეს გაფრინდებით აგელევით,—
ერთის ნათქვამს კვლავ იტყვიან ათასების ბავებო.
არასოდეს იფერფლება ცეცხლი თქვენგან ნაკვესავი,
მოკეთისთვის მთაფლაენი ხართ, დუშმანთათვის დამგესლაენი.
ანო, ბანო, არასოდეს გიწერიათ გახუნება,
ხალხისაგან გაჩენილნო, დარჩით ხალხის მსახურებად.

ზაქარია შერაზალიშვილი

ბავშვთა სიცოცხლისა და ბედნიერებისათვის

აღვა სიხარულის ზაფხული. დამთავრდა სასწავლო წელი. თქვენ გადახვედით შემდეგ კლასებში. დროებით ეთხოვებით საყვარელ მასწავლებლებს, მეგობრებს, თანაკლასელებს, სკოლას, სადაც მთელი ათი თვის მანძილზე დაუღალავად ეუფლებოდით მეცნიერების საფუძვლებს, სწავლობდით შეუპოვრად, მოთმინებით. ამ საქმეში თქვენ არაფერი გიშლიდათ ხელს — ყველა პირობა გქონდათ წარმატებით სწავლისათვის, ყოველდღე მიგიხაროდით მშობლიურ სკოლაში.

ახლა თქვენ დაისვენებთ მთელი ორი თვე, დაისვენებთ კულტურულად, ნაყოფიერად. სადაც არ უნდა დაჰყოთ თქვენ საზაფხულო არდადეგები — სოფლად თუ ქალაქად, კურორტებზე თუ პიონერთა საზაფხულო ბანაკებში, — ყველგან მოგვლით მშობლიური ზრუნვა და აღერსი, გართობა და დასვენება, სიხარული... და ეს იმის შედეგად, რომ თქვენზე ფიქრობს, თქვენზე ზრუნავს ბოლშევიკური პარტია, საბჭოთა მთავრობა, პირადად ამხანაგი სტალინი.

სკოლები და კურორტები, საბავშვო ბაღები და საზაფხულო პიონერული ბანაკები, სპეციალური ბავშვთა სამკურნალო დაწესებულებები, წიგნები და თეატრები, ტექნიკური სადგურები და პიონერთა სასახლეები. სპეციალური სპორტული სკოლები და მიწოდებები, — ყველაფერი, ყველაფერი საუკეთესო ჩვენს ქვეყანაში, ეს თქვენთვისაა ბავშვობა, თქვენა ხართ ჩვენი დიადი სამშობლოს უქნობი თავიგული. რომელიც იფურჩქნება ხალხთა მამისა და მასწავლებლის, დიდი ბელადის მშობლიური სტალინის მამობრივი მზრუნველობითა და სიყვარულით. თქვენი დედები და მამები გზრდიან თქვენ ლალად, გაპირებისა და სიღარიბის გარეშე, რადგან მათ მხარს უჭერს, მათ ეხმარება პარტია და მთავრობა. ბავშვების აღზრდის საქმეს ხელს უწყობს მთელი ხალხი. ამა დაუკვირდით ამ ციფრებს: — ჩვენმა სახელმწიფომ მართო 194 წლიდან 1950 წლის 1 იანვრამდე მრავალშვილიან და მარტოხელა დედებს დახმარების სახით მისცა 16,5 მილიარდი მანეთი. 34 მილიონი ბავშვი სწავლობს სკოლებში,

საბჭოთა ქვეყნის ბედნიერი ბავშვები

მრავალრიცხოვანი სკოლისგარეშე დაწესებულებები — კლუბები, პიონერთა სასახლეები, ტექნიკური სადგურები, საბავშვო რკინიგზები და სხვ. ხელს უწყობენ თქვენი ნიჭისა და შემოქმედების ფართოდ გაფურჩქნას, მის გაშლასა და განვითარებას.

ბედნიერია საბჭოთა ბავშვობა, ბედნიერია სიყვარულითა და ზრუნვით გარემოცული ჩვენი ნორჩი თაობა. ზრუნვა ბავშვთა ბედნიერებაზე, — საბჭოთა სახელმწიფოს ერთ-ერთი უპირველესი ამოცანა იყო მუდამ. ჯერ კიდევ სამოქალაქო ომის მძიმე წლებში, როცა ჩვენი ახალგაზრდა სოციალისტური სამშობლო საფრთხეში იყო, დიდმა ლენინმა გამოსცა დეკრეტი ბავშვთა კვების შესახებ. სტალინურმა ხელწოდებმა სულ უფროდა-

უფრო აამაღლა საბჭოთა ხალხის მატერიალური კეთილდღეობა. უმაგალითოდ ვაიხარდა ნორჩი თაობის სწავლისა და ცხოვრების შესანიშნავი პირობები.

ყოველწლიურად უმჯობესდება ცხოვრების პირობები სახალხო დემოკრატიის ქვეყნებშიც, რომლებიც მიდიან საბჭოთა კავშირის გზით, სოციალიზმის გზით. თავისუფლად, ლაღად სუნთქავენ ამ ქვეყნის ბავშვები. მათთვის საუკეთესო მაგალითს წარმოადგენს საბჭოთა ბავშვების სწავლა და ცხოვრება. სახალხო დემოკრატიის ქვეყნები, როგორცაა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკა, ჩეხოსლოვაკია, პოლონეთი, რუმინეთი, უნგრეთი, ბულგარეთი, ალბანეთი, ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკა, — დიდად ზრუნავენ ბავშვთა ჯანმრთელობაზე, მათ სწავლა-განათლებაზე, ნორჩი თაობის ბედნიერებაზე. ჩინეთში ახლა როდია ეპრობენ ბავშვებით, როგორც ეს იყო წინათ, როცა ჩინეთში გომინდანური მთავრობა ბატონობდა. ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკაში ახლა გახსნილია საბავშვო ბაგები და ბალები, მრავალი სკოლა. ჩინელი ბავშვები აღარ შიმშილობენ, ისინი ბედნიერად და სამართად ცხოვრობენ. დემოკრატიულ რუმინეთში მარტო გასულ წელს ხუთასი ახალი სკოლა აშენდა. საბჭოთა ქვეყნის მაგალითზე, სახალხო დემოკრატიული ქვეყნები ყოველმხრივ ზრუნავენ ნორჩი თაობის ბედნიერებისათვის.

ახლა გადავვლოთ თვალი თუ როგორ ცხოვრობენ თქვენი ტოლები კაპიტალისტურ ქვეყნებში, იქ, სადაც ექსპლოატაციის, უმუშევრობის, შიმშილისა და სიღატაკის მსხვერპლია მილიონობით მშრომელი ადამიანი. ავიღოთ თუნდაც ევროპის სახალხო დემოკრატიის ქვეყნების მეზობელი სახელმწიფოები, რომლებიც ამერიკის მოჩვენებითი დახმარების შემყურენი სულს ლაფავენ შიმშილისა და უბედურებისაგან. აქ გამოყენებულია ბავშვთა შრომა, რადგან ეს უფრო იაფი უჯდებათ მეფაბრიკეებსა და მექარხნებს. კანონი აქ არ კრძალავს უსუსურ ბავშვთა მიმე შრომას. სიცილიისა და სამხრეთ იტალიის ქალაქები სავსეა დაავადებული, ფიზიკურად დამახინჯებული ბავშვებით. ეს ის მოზარდები არიან, რომლებიც იძულებული იყვნენ ლუკმა პურის მოსაპოვებლად ემუშავნათ ქარსის მალაროებში, მიწის ქვეშ. შახტების მეპატრონეთ არ სურთ ამწვევი მანქანები, რადგან ბავშვთა შრომის გამოყენება მათ მეტ მოგებას აძლევს. და აი, მრავალ ასეულ საფეხურიან კიბეებით, მძიმე ტვირთის ქვეშ მოხრილნი, აღიან და ჩამოდიან ბავშვები, რათა მიწის ზედაპირზე ამოიტანონ მადანი. საბოლოო ხედარი ამ საცოდავი პატარა მოქალაქეებისა უდროოდ და ტანჯვით სიკვდილია.

ირანში ტყავის ქარხნებში მუშაობენ ბავშვები. მათ არა აქვთ არც ხელთათმანები, არც რაიმე სპეციალური ხალათები, და მომწამლეული ქიმიური ხსნარები სკამს მათს კანს. მალე მათი ტანი იფარება წყლულებით. ბავშვებს არავითარი საექიმო დახმარება არ ეწვეათ. დაავადებულ ბავშვებს, რომელთაც მუშაობა უკვე აღარ ძალუძთ, ქუჩაში ავდებენ, სადაც უმუშევართა მრავალრიცხოვან არმიას უერთდებიან. ხალიჩების მქსოველ საწარმოებში ფართოდ იყენებენ ბავშვების შრომას, რადგან მათ პატარა, ჭკვირილი ხელები აქვთ. უმწეო ბავშვები ქსოვენ ხალიჩებს მთელი თხუთმეტი საათის განმავლობაში. და გასამრჯელო? —

ჩინეთის სახალხო რესპუბლიკის ბავშვები სიხარულით შიბაილებენ დემონსტრაციებზე

მხოლოდ იმდენი, რაც მათწოდლებში ერთ-
ხელ გაძლიერებისათვის არ ეყოფათ. სამაგიე-
როდ, ხალიჩების დამამზადებელი ფაბრი-
კების მეპატრონეები მეტად დიდ მოგე-
ბებს ღებულობენ.

თურქეთში სასკოლო ასაკის ბავშვთა
მხოლოდ ნახევარი სწავლობს. ამ ქვეყანაში
მრავალი უპატრონო ბავშვი, რომელთაც
არა აქვთ თავშესაფარი. მარტო სტამბ-
ოლში 35.200 უპატრონო ბავშვი ითვლება,
ხოლო ქვეყნის სატახტო ქალაქ ანკარა-
ში—21 ათასამდე ასეთი ბავშვია.

მხოლოდ ბავშვს სძინავს ქუჩაში, ფილქანზე
(ქ. მანსუღი, ირანი)

კაპიტალისტებმა, ერთმა მუჰა მილიონე-
რებმა თავიანთ ქვეყანაში უკან დააბრუნეს
პირველყოფილობის საშინელება — ვაჭრობა
ადამიანებით, თურქეთში, ირანში და სხვა
ქვეყნებში ჰყიდიან ბავშვებს, ჰყიდიან მათ
თვით მშობლები, რათა თავიანთ პირმშობთა
შიმშილით სიკვდილის მოწმენი არ გახდნენ.
ჰყიდიან ბავშვებს ამერიკის შერტებულ შტა-
ტებში, სადაც უმუშევართა რიცხვმა 16 მილი-
ონს მიაღწია. აქ სპეციალური სააგენტოებია,
სადაც ჰყიდიან და ყიდულობენ ბავშვებს.
ამერიკელმა უმუშევარებმა რთი და ლუსილ
შალიფუმ გადასწყვიტეს თავიანთი ოთხი შვი-
ლის გაყიდვა, ვინაიდან არ ჰქონდათ საშუა-
ლება მათს გამოსაკვებად. კაპიტალისტურ,
კოლონიურ და იმ ქვეყნებში, სადაც ინგლის-
ამერიკელი იმპერიალისტები ბატონობენ,—
უმაგალითოდ გაიზარდა ბავშვთა სიკვდი-
ლიანობა. ამერიკის კოლონიურ და ლათინური
ამერიკის ქვეყნებში ბავშვების საერთო რაო-
დენობის ნახევარი ხუთი წლის ასაკამდე
იხოცება. ინდოეთში ყოველწლიურად 4 მილი-
ონი ბავშვი კვდება, აქედან 1 მილიონამდე
ბავშვი — შიმშილით, დანარჩენი სხვადასხვა
დაავადებით.

ეს საშინელება ხდება მაშინ, როდესაც
იმპერიალისტური ქვეყნები გამაღებით ეშა-
დებიან ახალი ომისათვის. 1950-51 საფინან-
სო წლისათვის ამერიკის შერტებულ შტა-
ტების ნაციონალური ბიუჯეტის 71 პროცენ-
ტი გათვალისწინებულია საომარი მზადები-
სათვის, აგრეთვე იმ ღონისძიებებისათვის,
რაც საჭიროა ქვეყნის მშრომელთა დასა-
თრგუნავად და სხვა ქვეყნების ხალხთა დასა-
მონებლად, ხოლო სახალხო განათლებისა და
ჯანმრთელობისათვის გათვალისწინებულია

ბიუჯეტის მხოლოდ თითო პროცენტი. ამი-
ტომაცაა, რომ ამერიკაში სასკოლო ასაკის 9
მილიონი ბავშვი დაწყებით სკოლაშიაც არა
სწავლობს, ამიტომაცაა, რომ იქ იზრდება
ბავშვთა დაავადება და სიკვდილიანობა, გამო-
წვეული შიმშილითა და სიღატაკით.

ჩენი ვიცით რა უბედურება მოაქვს ომს
ხალხისათვის, უბრალო ადამიანებისათვის,
უმწეო ბავშვებისათვის. ამიტომ მთელი
პროგრესული კაცობრიობა თავისი სას-
ტიკი პროტესტის ხმას იმაღლებს ახალი ომის
გაჩაღების წინააღმდეგ. პროგრესული კაცო-
ბრიობის ამ კეთილშობილურ ბრძოლას ომის
წინააღმდეგ სათავეში უდგას ჩენი დიადი
სამშობლო—საბჭოთა კავშირი. თანხები იხარ-
ჯებოდეს არა ატომური ბომბების წარმოე-
ბაზე, არა საომარ შეიარაღებაზე, არამედ
ადამიანთა კეთილშობილისათვის, ბავშვთა
სიციცხლისათვის, ბავშვთა ჯანმრთელობის
შენარჩუნებისათვის,—ასეთია ყველა ქვეყნის
პატიოსანი ადამიანის მტკიცე მოთხოვნა.

ქალთა საერთაშორისო დემოკრატიული
ფედერაციის ინიციატივით მსოფლიოს ყველა
ქვეყანაში პირველ ივნისს სწორედ ამ მიზნით
ჩატარდა ბავშვთა დაცვის საერთაშორისო
დღე. ამ დღის ჩატარებამ თავისი შესანიშნავი,
თვალსაჩინო წვლილი შეიტანა ახალი ომის
წინააღმდეგ, მშვიდობისათვის ბრძოლის დიად
საქმეში.

ქ. ლოლაქი

ჩვენც მშვიდობის საქმეს ვიკავთ

ა გაწიქვს, რა ვადარდებს
შენ — პატარა ინდიოლო!
რად არ აცვიში ამ შიქურნას
ინდიოთის მინდობ — ვლთ?!
შენ, პატარა წანვის შიქთ,
რა გავწიქვს ასე შიქარად!
რად არ გაცვიშის ცის ლაქვარდი,
ჯარსველავეში, მშე და მთჯარე?!
შენ, პატარა უმპანლოთ,
თმასუქუქაჟ, ჩვენი კარგთ,
რად გაწიქვს, რისთვისაა გრატარაჟს
უღმთოღოლა მსუცი ღრანაჟ?!
ნუ, ნუ დარდობთ გუნდაღოლოთ,
არ შეწყვინთ დარდი მაჟაჟებს!
დრთმა მალლა! მუგთარბოთ,
ფიქვანდ სულ სხვა მშე ვამჯაჟებს.

სივდილი მას, ვინც არ გინდობთ,
ვინც დრემლს გადვთ, ვინც პურის გართოვთ,
ვინც გიმზადვთ მავ მთმავალს.
ვინც კვლავ თმის ხანმარს ანთობს.
ჩვენ პატარა მავშეუმი ჟართო,
ჩვენ სამშომლოთ გვალსენს, გვაცვიშობს.
ჩვენ სცალინის თათმა ჟართო.
ჩვენ მულადის გული გვამთობს!
და სულს გიწვდიო! თქვენთანაა
ჩვენი ფიქტი, ჩვენი გული.
და ვრე გავწიქვს მცრის მუქარა
ამჯარა თუ მენდობოლო.
ჩვენ, მავშეუმი სმას ჟამადოღობთ,
ჯარაჟთ ციქინით ცას და შიქას;
ჩვენც ხამართლის დრთოვებს ვიღაჟთ,
ჩვენც მშვიდობის საქმეს ვიკავთ!

ნოე ლანაძე

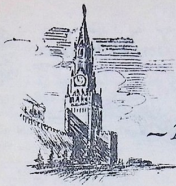
ჩ ვ ე ნ ი მ ე გ ო ბ რ ე ბ ი

თელი მსოფლიოს ბავშვები იმე
დის თვლით შესცქერიან საბ-
ჭოთა კავშირს, სადაც მღუშა-
ობს, ცხოვრობს და ვითარდება ვ. ი.
ლენინის სახელობის ბავშვთა კომუნისტური
ორგანიზაცია. საბჭოთა კავშირის მავალითის
მიბაძვით, უკვე მსოფლიოს ოცდარე ქვე-
ყანაში მშრომელთა რ მილიონზე მეტი ბავ-
შვი გაერთიანებულია ბავშვთა დემოკრატი-
ულ ორგანიზაციებში. აღისფერ ყელსახვე-
ვებს ატარებენ მონღოლეთის სახალხო
რესპუბლიკის პიონერები; ბულგარეთის
სემტემბრელები, ჩინეთის პიონერები და სხვ.
ლურჯი ფერის ყელსახვევებს, როგორც
პრობის სიმბოლოს, ატარებენ გერმანიის

პიონერთა კავშირის წევრები. სხვადასხვანა-
ირი სახელწოდებები აქვთ სხვადასხვა ქვე-
ყნების ბავშვთა დემოკრატიულ ორგანიზა-
ციებს: „არწივის მართვენი“ — საბერძნეთში,
„მამაცთა კავშირი“ — საფრანგეთში, „ახალ-
გაზრდა გვარდია“ — ავსტრიაში; „მეკმენე-
სათვის ორგანიზაცია“ — ალერტა“ (საგულშე-
გობზე) აგრეთვე ესპანეთის თავისუფლები-
სათვის მებრძოლთა ბავშვებმა. „სამშობლოს
ხსნისათვის მებრძოლ პიონერთა კავშირში“
გაერთიანდნენ ეთიოპიის რესპუბლიკის
ბავშვები.

იტალიის მოწინავე ახალგაზრდობის ხელ-
მძღვენელობით იტალიაში მოწყობილია პიო-
ნერული ორგანიზაცია „ნორთა კავშირი“.

მოსკოვი - ჩვენი იმედი

კარლოს აუგუსტო ლეონი ვენეცუელას პროგრესული მწერალი და პროფესორია. მან იმოგზაურა საბჭოთა კავშირში. სამშობლოში დაბრუნების შემდეგ დაწერა წიგნი „მოსკოვი — ქალაქი აღმართი“. ამ წიგნში კარლოს აუგუსტო ლეონი გულთბილად და ნათლად აკვირებს საბჭოთა ხალხის ცხოვრებას, საბჭოთა კულტურის მიღწევებს, სოციალისტური ქვეყნის დღე-ქალაქს, კომუნისტების მშენებლობას.

ახვევ ნათლად აღწერს კარლოს აუგუსტო თავის შთაბეჭდილებებს საბჭოთა კავშირის ბავშვების ცხოვრებაზე.

ქვემოთ ვებმღაუთ კარლოს აუგუსტოს ლეონის წემოდ აღნიშნულ წიგნიდან მცირე ნაწევებს.

...საბჭოთა კავშირში თუჯახი მკვიდრდება უფრო მეტად, ვიდრე სხვა ქვეყნებში. მე ახლო გავეცანი რამდენიმე საბჭოთა თუჯახს; უნდა ვთქვა გულთბილად, რომ საბჭოთა მოქალაქის თუჯახი შესანიშნავია, ის განსხვავებულია პირველი და უხალისო ბურჟუაზიული თუჯახისაგან.

სიყვარული ბავშვებისადმი საბჭოთა კავშირში უსაზღვროა. ეს თვისება დამახასიათებელია საბჭოთა კავშირში მცხოვრებ ყველა ეროვნებისათვის. მშობლებსა და აღმზრდელებს დიდი სიყვარულით დაჰყავთ ბავშვები ცირკში, ბაღებში, პარკებში. ძალიან ალერსიანად ეპყრობიან მომავალ მოქალაქეებს საბჭოთა კავშირში ბავშვებს აქვთ საკუთარი — ბავშვთა საყვარელი. მათთვის გახსნილია ბავშვთა შესანიშნავი თეატრები, სასახლეები, პარკები, ბავშვებისათვის იბეჭდება ჟურნალები.

სიყვარულით იკრავს გულში საბჭოთა ქვეყანა თავის ბავშვებს. სახელმწიფო მათზე ზრუნავს, ხელს უწყობს, რომ ყოველმა ბავშვმა აირჩიოს თავისი-საკუთარი გზა და განახორციელოს თავისი ოცნება.

ქალაქ მოსკოვში აღმართი ფიქრობს თავის შემოქმედებით შრომაზე, თავის დიდი ქვეყნის ბედ-იღბალზე. სხვადასხვა სახეობის

აღმართებისაგან გაიგონებთ ერთი და იგივე ხასიათის სასუბარს თავის შრომაზე, რომელიც ფრთამესხმულია ნამდვილი ერთუზიანებით. მე ვიცნობდი ერთ სწავლულს, რომელმაც უარი განაცხადა შეებულეზაზე, რადგან ეს ხელს შეუშლიდა მას თავისი მეცნიერული დაკვირვებების ჩატარების საქმეში. ვესაუბრებოდი სტუდენტებს. — მათთვის შრომა ყველაფერია.

საბჭოთა ქვეყანაში შრომა არავისთვის არ არის მძიმე. იგი ახლა იქ გამოვლინება აღმართის უშაღლესი ღირებულებისა. შრომა არის შემოქმედი. ამით აიხსნება ხელოვნების და კულტურის ის არაჩვეულებრივი განვითარება, რომელსაც ჩვენ საბჭოთა კავშირში ეხედავთ.

მოსკოვში ჩავედი როგორც საბჭოთა კავშირის მეგობარი. დავბრუნდი როგორც საბჭოთა კავშირის გულთბილი მეგობარი.

მოსკოვი, აღმართა ქალაქი, დღას მშვიდობის სადარაჯოზე მთელ მსოფლიოში და თუ ოდესმე საშიშროება გაჩნდება, ყველა ჩვენ, რომელთაც აღმართი გვწამს და ვიბრძვი მისთვის, შემოვიკრიბებით რკინის რკალად მოსკოვის ირგვლივ, მისი დიდი დროშის ირგვლივ. მოსკოვი არის ქალაქი აღმართის, მოსკოვი არის ჩვენი დიდი იმედი!

სოხუბელი ბიჭუნები

ხმა ბერაღაპი

პოემა

ნან. გ. თოთბაძისა

I

— დედაჩემო, სანამ გინდა, რომ სკოლაში არ ვიარო, სახლში ვიჯდე მარტო მარტო, გული დავიდარდიანო! სატკივარი მომიშუშდა, სთქვი, გეთაყვა, არა გჯერა?! ეს ოთახი შემაქულა ამ ტიალმა ყვარჯენმა! — წუხს ბიჭი და იცის დედამ როგორ უღუღს ლეოს გული, მაგრამ რა ქნას, ავადმყოფი ჯერ არ არის ფეხმოდგმული. უფრთხილდება მიტომ ავრე, შინ ჰყავს, კარებს არ აკარებს... — ჩვენი შოთა მახათაძე მოვიდოდეს ახლა ბარემ! — კარგი, შეილო, აივნიდან გადავხახებ... — არა, დედი, ალბათ იგი ასე ფიქრობს — რომ სენი მაქვს გადამდები, თორემ... — თორემ, რაა, ბიჭო? — ჩვენს შორის დგას ორი ოლა, ამხანაგის მოყვარული ამხანაგთან მოვიდოდა! — ჩაფიქრდება დედა მაშინ, თაკშალს ძბრებზე წამოიხსამს, შეილს ღიმილით გადახედავს და გადავა მეზობლისას.

II

არტო არის ლეო სახლში და სარკმლიდან გადახედავს, სოხუბეტის ვარსკვლავების ერთად ამოჩახახებებს, ახალ ბალის შუაგულშიც,

როგორც ბუდეჩადგმულები, ბრწყინავენ და ელვარებენ თვალციმციმა ნათურები. ხედავს ლეო ქუჩის გასწვრივ ახალგაზრდა ხეთა წყება დაკოტრებულ გოლიათებს რა სიმშვილით ენაცვლება! ამ ზღვისპირულ სიჩუმეში მოსწყენია ფრენა ჩიტებს და ხმამალლა იძახიან: — გაუმარჯოთ ეკალიბტებს! — გზა კეთილი ახალ ძმობილს! — ხმაც ხეების თითქოს იღმის... ჩილიმებს ლეო-ბიჭი სიხარულით და ხალისით. მალე დედაც შემოვიდა, გადახედა შეილს ალერსით: — რას გემდურის, შეილო, შოთა, მისი ქცევა მე არ მესმის! ალბათ რამე დაუშავე, აქ მოსვლა რომ დაეზარა?! — არაფერი, შენთვის დედა, რატომ უნდა დამეფარა?! მე არ ვიყო პიონერი, ლენინელი აღარ მერქვას, თუ ოდესმე შოთასათვის სააუგო რამე მექნას... — მაშ, რად ბრაზობს თედოს ბიჭი? — მეც არ ვიცი, ჩემო დედა, მართლა, გზაზე რომ შემომხედდეს ღიმიით აღარ შემომხედავს?! კარგი იყო მოსულყო, თუმცა რა მაქვს მოსაწყენი? ავერ, ხედავ, რომ მოდიან ჩვენი კლასის მოსწავლენი?!

III

თელი რაზმის შეკრებაა,
ღელავს ნორჩი ორატორი:
—მე ჩემი ძმის თაობაზე

სიტყვა მიწადა ორათ-ორი.

ვანირჩევა ყველასაგან,—
ხუთზე სწავლობს ყველა საგანს,
მაგრამ ახლა შოთას ქცევა
პიონერულს არ ჰგავს ქცევას,
აჲ ბოლო დროს მას შეეცყო
თავისთავით გატაცება...

—მართალს ამბობს,—დასძენს მკვირცხლად
მას მეორე პიონერი,

—მიკვირს, შოთას რატომ არ სურს
ამხანაგი ყავდეს ბერი.

განაპირდა, დაღის მართო,
მხოლოდ წიგნებს ჩაიკრიკიტებს.

არ გონია მისი მსგავსი
თუ სკოლაში არის კიდევ.
ლეო კარგი მოსწავლეა,

ყველასათვის არის ცხადი,
ორძელიდან ჩამოვარდა
და სკოლაში ველარ დაღის;
ჰოდა, შოთამ ეს იფიქრა:

ლეო სწავლას ჩამორჩება
და მე უფრო შემეძლება
ჩემი თავის გამორჩენა...

აიღეწა შოთა მყისვე,—
წაეკიდა პირს აღმური;
ყურს უგდებდა შერცხვენილი,
ბოლომერხთან მიმაღული.

მაშინ ახტა ერთი ბიჭი,
ამბობს: —ზოგს ვერ ვაუჯია:

ბეჯითობა, ხუთზე სწავლა,
მოსწავლისთვის აუგია?
და მაშ, შოთას რაღას ერჩით,
მიკვირს ძმებო, აი, სწორედ...

—ხესაშვილო, გირჩენია
ყელსახვევი გაისწორო!—
პიონერთა ხელმძღვანელი

ყურადღებით უსმენს ბავშვებს,
აღელვებულს, შეშფოთებულს
ცალი წარბი უთამაშებს.

—ჩვენს რიგებში ჩვენ არ გვინდა

თაკერძა და თავზეიადი,
გულში უნდა ჩავინერგოთ

კომუნისტის ხასიათი.

ვისაც მხოლოდ თავი ახსოვს,
ლენინელი არ იქნება,
სტალინელი არ იქნება...
მეგობრებო, სხვადაც ჰმართებს
ამ საკითხზე დაუჭირება.

IV

ეკრებიდან დაბრუნებულ
შოთას სახლში დახვდა მამა,
მაგრამ თვალში ვერ შეხვდა
გაბედულად და თამამად.

ღემათ თვალი მოარიდა,—
აღბათ, გრძნობდა ღედის გული,
რომ იმისი პირშო გახდა
ტოლებიდან შერისხული.

შოთა იჯდა მაგიდასთან
ფიქრიანი, თავდახრილი,
რომ მოესმა უცებ მამის
ძველებური შეძახილი:

—ადექ, შვილო, ერთის წამით
მოდი ჩემთან აივანზე,
ჰო, კეთილი, მოდი ახლოს,
აქ დადექი, აი ასე.

იმ ვარსკვლავებს დააკვირდი,
დაითვალე რამდენია...

—ვინ დაითვლის რამდენია!

—ხომ, რაც უფრო მრავალს ხედავ,
უფრო მეტი ნათელია?

—უფრო მეტი ნათელია!

—ცხოვრებაშიც ასე ხდება:

კარგი კარგის შუქი არის.
სამშობლოს და ხალხს არ უყვარს
ყოვლისმცოდნეც შურიანი.

ერთი კაცის წარმატებით
ქვეყნის საქმე არა წყდება.
მუდამ უნდა გვიხაროდეს
კოლმექტივის გამარჯვება.
ვიცი, შენი ბეჯითობა,
მაგრამ იგი არა კმარა,
ამხანაგსაც დაეხმარე,
მთელი სკოლის გასახარად.
გამიგია შენი ცოდვა,
თუმც გეკუთვნის სხვა სასჯელი,
წადი, ლეო ინახულე
და აუხსენ ასახსნელი...

* *

ვადმყოფის სასთუმალთან
იჯდა შოთა ფერმიხდილი,
მის სახეზე თამაშობდა
სინანულის, სევდის ჩრდილი.
შოთა ამბობს;
—ახლა ვიგრძენ,
რაც შეცდომა მომივიდა,
ეს ამბავი ახლაც ლეო
გულზე მაწვეს ლოდივითა.
მომე ხელი, მხოლოდ ძველი
ქცევა აღარ გამახსნო,
ძმობითა და კარგი სწავლით
ჩვენ სამშობლო ვასახელოთ!

მაო ძე-ღუნის სახელობის მწვერვალი

ამ ცოტა ხნის წინათ ქალაქ ფრუნზეს
სპორტული საზოგადოების „ბოლშევიკის“
სამი ალპინისტი: რიაზჩენკო, ერმიშკინი და
ეროპუნოვი ავიდნენ ყირგიზეთის მთების
სალიქსის ჯგუფის მწვერვალებზე. უსახელო

მწვერვალთაგან ერთ მწვერვალს ალპინისტებ-
მა, ჩინელი ხალხის ბელადის პატივსაცემად,
უწოდეს მაო ძე-ღუნის სახელი.
ამ მწვერვალის სიმაღლე ზღვის დონედან
4.780 მეტრია.

გავიცნოთ და შევისწავლოთ ჩვენი სამშობლო მხარე

მეტი, დამთარდა სასწავლო წელი. დაიწყო მორიგი საზაფხულო არადადგები. ახლა ბევრი თქვენგანი ჩვენი საყვარელი რესპუბლიკის სხვადასხვა მხარეს ესტუმრება დასასვენებლად.

წარმატცი და მშვენიერია ჩვენი რესპუბლიკა—სამპოთა საქართველო.

იშვიათია ისეთი ქვეყანა, სადაც შედარებით მცირე ფართობზე ასეთი სიუხვის კალთა დაებერტყოს ბუნებას.

საქართველოს წიაღი საძვია ბუნებრივი სიმდიდრით. აქედან ბევრია მოძებნილი, მაგრამ ბევრს მოძებნა და გამოვლენა ესპირობება.

ამ საბატიო საქმეში ბევრი რამ შეგიძლიათ გააკეთოთ თქვენ—პოინერმოსწავლეებმა. რომ წარმატება გექნეთ ამ საქმეში, უნდა გავიცნოთ მშობლიური მხარის გეოგრაფია, ისტორია, ეთნოგრაფია, არქეოლოგია. ნამდვილი პატრიოტები რომ ვახდეთ, უნდა იცნობდეთ ჩვენი სამშობლოს წარსულს და აწმყოს, სტალინის ერთგული თანამებრძოლი მიხეილ კალინინი არაერთხელ ურჩევდა ბავშვებს მეტი მონდომებით შევისწავლოთ სამშობლო მხარე. იგი საზვასმით მიუთითებდა, რომ პატრიოტებში საკუთარი სამშობლოს ღრმა შესწავლით იწყებათ.

ასეული წლების მანძილზე ითარეშეს ჩვენში უცხო დამპყრობლებმა, მაგრამ მაინც ვერ გასტეხეს ქართული ხალხის ნებისყოფა, ვერ აღმოფხვრეს მამამაბათა შემონახული ტრადიციები, ვერ დაგვაფიწყეს ქართული ენა და ვერ გადაგვაჩვიეს უცვლად სიმღერა „მრავალ ეამიერი“. გაყაფმაველას თქმის არ იყოს:

„გული ვერ მოკლა მტრის ხელმა, გული გულადვე რჩებოდა“.

სამშობლო ქვეყნის უსაზღვრო სიყვარულმა გააყავა ქართველი ხალხი და იხსნა იგი მისპობისგან.

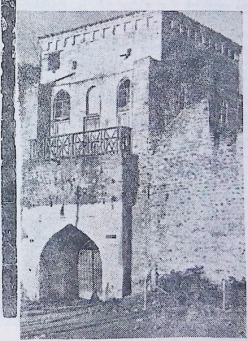
უამრავი ბუნებრივი სიმდიდრეები უდიდეს პერსპექტივებს შლიან ჩვენი ქვეყნის შემდგომი აყვებისათვის. თითქმის არ მოიპოვება საქართველოში ისეთი კუთხე, რომელიც ღირსშესანიშნავი არ იყოს რაიმე ბუნებრივი სიმდიდრით. ჩვენ უნდა მიეწვდეთ და მზის სინათლეზე გამოვიტანოთ ყველაფერი, რაც მიწის წიაღში ჯერ კიდევ დაფარულად იძყოფება. ეს შეეხება როგორც ბუნებრივი სიმდიდრეებს, ისე ხალხის მატერიალური კულტურის ძეგლებს. მატერიალური კულტურის ახალი ძეგლების პოვნით კიდევ

უფრო მოეფინება ნათელი ჩვენი წინაპრების ცხოვრებისა და კულტურის შესწავლის საქმეს. რამდენ სადაო და სიანტიერესო საკითხებს მოეფინა ნათელი თუნდაც არმაზის გათხრების შემდეგ.

სამშობლო მხარის შესწავლის მიზნით, ზაფხულობით მთელი რიგი სკოლები ატარებენ ექსკურსია-მოგზაურობებს. ასეთი მოგზაურობანი შესაძლებელია მოეწყოს ჯგუფურად და ინდივიდუალურად.

ყველაფერმა, რაც ვი დაკავშირებულია ჩვენი სახელოციანი სამშობლო წარსულთან, იწყოსთან და მომავალთან,—დიდი ინტერესი უნდა გააღვივოს თქვენში.

რომელ თქვენგანს არ აუძიერდება გული, როდესაც ინახულებს და დაკვირვებით გაეცნობა ბაერატის ტაძარს, გულათს, ვარძისა, თმოგვს, სვეტიცხოველსა და სხვა ისტორიულ ძეგლებს. ისინი დღესაც ამაყად მოგვითხრობენ ქართული ხალხის გმირულ წარსულზე და მისი ურიცხვი მტრების ძლევაზე. ვინ არ დაინტერესდება ასპინძის მიღამობის ნახვით, სადაც სახელოვანმა მეფე ერეკლემ 7.000 კაცით მამაცურად უტყუავცია გათავებულბულ ოსმალთა ურდოები;

„ბათონის ციხის“ (თელავი), ხელი აღმოსავლეთის მხარიადან

ენი არ დაათვალიერებს უდიდესი სიყვარულთ და ყურადღებით იმ ისტორიულ ადგილებს, რომლებიც დაკავშირებული არიან ხალხთა დიდი ბელადის სტალინის რევოლუციურ მოღვაწეობასთან.

ამ მხრივ საინტერესოა თბილისის ყოფილი სასულიერო სემინარიის შენობა, სადაც ქაბუთი სტალინი შეებრძოლა აღზრდის იმუნდითურ მეთოდებს და 15-16 წლის ასაკში გაბედულად ჩაება არალეგალურ რევოლუციურ წრეებში. ასევე მიმზიდველია ავღანეთის რესტავრირებული ყოფილი არალეგალური სტამბა.

არდადეგების პერიოდში პიონერმოსწავლეები ვულმოადინედ უნდა გაეცნონ სტალინური ხუთწლიანი მანძილზე შექმნილ გიგანტებს. ცხადია, მასწავლებელი აქედანვე მისცემს მოგზაურობის წინ მოსწავლეებს მოკლე ექსკურსს, მისცემს ორიენტაციას თუ რა მიმართულებით გაამხვილონ ყურადღება მშობლიურ მხარეში მოგზაურობისა და გამოუთქმავებს მათ დაკვირვებისა და ძიების გარკვეულ ჩვევებს.

აქ ნორჩ მოგზაურებს პირველ რიგში დაეხმარებიან ისტორიის, ლიტერატურის, გეოგრაფიისა და ბუნებისმეტყველების მასწავლებლები.

მოსწავლეებთან საუბრის დროს ანგარიში უნდა გაეწიოს მათ ინტერესსა და მისწრაფებას.

ნორჩი ისტორიკოსები ყურადღებას გაამახვილებენ ისტორიულ-რევოლუციურ ადგილების შესწავლისადმი. ჩაიწერენ საქართველოს ისტორიულ წარსულისა და თანამედროვე ცხოვრებიდან რაიმე ღირებულების შემცველ ხალხურ გადმოცემებს, ადამიანთა გვარების წარმოშობის, განსხვავებული ენობრივი ტერმინებისა და სხვა შესწავლისათვის საინტერესო მასალებს.

ნორჩი ბიოლოგები შეაგროვებენ სხვადასხვა მცენარეებს, ტყის ჯიშებს და მწერებს. ჩაიწერენ, თუ რას უწოდებენ მათ ადგილობრივი მცხოვრებნი.

ფოტომოცარტლები გადაიღებენ ღირსშესანიშნავი ადგილების, ძეგლების, ძველი შენობებისა

და საოჯახო ნივთების (ტანისამოსი, ავეჯი და სხვა სახმარი ნივთები) ფოტოსურათებს. მეტად საინტერესო მასალების შეგროვება შეიძლება ფოტოლორიდან. ბევრი ზეპირსიტყვაობის ნიმუში ისევ ხალხში ტრიალებს და გამოტანას ელის.

ვულმოადინე და ენერგიულ ძიებას შეუძლია ბევრი რამ საყურადღებო აღმოაჩინოს დღემდომის ქანებში, ძველ სამარხებში, ეკლესია-მონასტრებში და ოჯახებშიც.

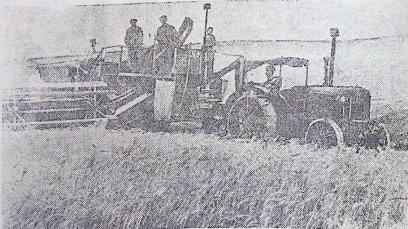
კიდევ უფრო მეტი ინტერესის გამოწვევით იქნება რომელიმე მოწინავე კოლმეურნობის ისტორიის შესწავლა. სოციალისტური შრომის გმირების მოპოვებულ წარმატებათა აღწერა. სამაშულო ომის გმირებზე ბიოგრაფიული ცნობების შეგროება, თუ როგორ გაატარეს მათ ბავშვობის წლები და როგორ იწრთობოდნენ ისინი მომავალი ბრძოლებისათვის, რა ლეჟენდსა და სიმღერებსა ქმნის ხალხი მათზე და მრავალი სხვა.

სწავლის დაწყებამდე ყოველგვარი კოლმეციები წესრიგში უნდა იქნას მოყვანილი და გამოდენისათვის გამზადებული.

უდაოა, წელსაც, როგორც ყოველთვის, ჩვენი მოსწავლე-პიონერები განახლებულ ენერჯისთან ერთად, ახალ-ახალი და საინტერესო ექსპონატებით დაუბრუნდებიან საყვარელ სკოლას.

კიდევ უფრო ღრმად და ყოველმხრივად შევისწავლოთ ჩვენი საყვარელი სამშობლო მხარე.

სიმონ სნიგლაპა

პურის აღება შირაქში

ქვიშეთი ბავშვების ფენარაკი

კვლავ ქვიშეთი, წყარო მზე და მწვანე მთები,
 მტკვრის საამო შარიშური ტაშისკართან,
 კარმიდამო დახატული ვარსკვლავებით,
 ბაღების და საშირების კრელი კალთა.
 ირიჟრაჟებს დილა ლურჯი სამაისო,
 დაუქროლებს მინდვრებს სიო გათენების,
 გაკვირდებით, იტყვიო: ნეტავ, სად არისო
 ამდენ ხმაზე მოჭიკჭიკე ჩიტუნები?
 ნაძვ-ფიქვნარში, სახლებში თუ ეზოებში
 ჟღურტულლებენ, ვით მერცხლები ბუდის გარეთ,
 განა მართლა ჩიტებია?—ბავშვებია
 ჩიტებივით ხმატკბილი და მოცქერიალე.
 ყოველ მხრიდან, ჩვენი ქვეყნის ყოველ მხრიდან
 მოფრენილან ეს ცელქები ცეკვით, ტაშით,
 მიტომ არის აგარაკი ასე კარგი
 ზაფხულობით ქვიშეთში და ტაშისკარში.
 ირიჟრაჟებს დილა ლურჯი სამაისო,
 დაუქროლებს მინდვრებს სიო გათენების,
 გაკვირდებით, იტყვიო: ნეტავ, სად არისო
 ამდენ ხმაზე მოჭიკჭიკე ჩიტუნები?

ლილია მებრაღია

საყვარელი მასწავლებელი

სანდრო ჯული-ქარიძე

მხატვ. გ. ფოცხიშვილი

მოგონება

სე მგონია გუშინ მენახოს...
გუშინ კი არა, ნახევარმა საუკუნემ გაირბინა მას შემდეგ. და, აი, ახლაც თითქოს იგი მომიახლოვდა, თავზე ხელი გადამისვა, მომეაღერა.

მისი ნათელი სახე ახლაც თვალწინ მიდგას,— მომღიმიარი თვალები მიცქერენ და მეკითხებიან: როგორ გამოვიარე, ამოდენა გზა? სადმე ხომ არ წავქცეულვარ. ხომ არ შემირცხვინია მისი სახელი?

რამდენი ტკბილი სიტყვა მსმენია მისგან, — რჩევა დარიგება მოუცია, დამხმარებია... წიგნებსა და რეჟულებს ვინ მიყიდიდა თუ არა იგი—საყვარელი მასწავლებელი!

— ყოჩაღ, ყოჩაღ, ბიჭიკო! — ხშირად მეტყოდა, როცა რაიმე შეითხვაზე სწორად ვუპასუხებდი, ან გაკვეთილს კარგად ჩავაბარებდი.

ვის არ უყვარდა იგი!
არ უყვარდათ მხოლოდ იმათ, რომლებიც არ უსმენდნენ, მუდამ ცელქობდნენ და ცუდად სწავლობდნენ.

ჩვენი მასწავლებელიც ვერ ურიგდებოდა მათ ყოფა ქცევას, — და იგი, პირველ ყოვლისა, დაარიგებდა, შემდეგ გააფრთხილებდა... თუ მაინც ვერაფერს გახდებოდა, ზოგიერთ მათგანს ყურს აუწევდა (ასე იცოდნენ იმ

დროში). ხშირად მშობლებსაც დაიბარებდა და მათთან მოითათბირებდა. ეს საშუალებაც თუ არ გასკრიბდა, იძულებული ხდებოდა სკოლიდან დაეთხოვა. ასეთი მოსწავლეები თითო-ოროლა თუ იქნებოდა ჩვენს სკოლაში... მე კი ყოველთვის ვცდილობდი ვყოფილიყავი სამაგალითო მოსწავლე სწავლითა და ყოფაქცევით.

მაგრამ ერთხელ მეც დავიმსახურე საყვარელი მასწავლებლის საყვედური.

აი, როგორ მოხდა ეს:
ჩემი და წიგნების მოყვარული გოგონა იყო. სოფლის ბიბლიოთეკიდან მის სახელზე წაღებული წიგნი უნდა დამებრუნებინა. სკოლაში ადრე მივედი.

ჩემს მერხზე დავჯექი, ჩანთიდან წიგნი ამოვიღე და კითხვა დავიწყე. წიგნმა გამიტაცა... როცა წიგნის კითხვა დავასრულე, გული ამჩნუსდა, თვალები ცრემლით ამეფსო.. უცებ ჩემი სახელი მომესმა. შემკრთალი წამოვხტი. ჩემს წინ საყვარელი მასწავლებელი იდგა.

- რატომ ტირი? — შემეკითხა იგი. ვერაფერი ვუპასუხე.
- ავად ხომ არა ხარ?
- მე ვლუმდი.
- რატომ არ მიპასუხებ?

— დიახ თავი მტკივა!—ვიტრუე მე.
მასწავლებელი მომიახლოვდა, წიგნი
ხელში აიღო, გადაფურცლა და მითხრა:
— აბა ერთი შეგომხედდე!

— მართლა თავი გტკივა? — დიმილით
შემეკითხა.

უკვე მივხვდი, რომ მასწავლებელმა სი-
რულეში დამიჭირა, გაეწითლდი, ვერაფერი
ვუბასუხე. მან მხარზე ხელი დამადო და
მითხრა:

— ჩემონს, ჭიჭიკო, მომწონს, რომ
საყვარელი მწერლის ეგნატე ნინოშვილის
მოთხრობას — «გოგია უიშვილს» შენზე ასე
უმოქმედნია. გირჩევ წაიკითხო მისი სხვა
მოთხრობებიც... რაც შეეხება შენს ტყუილს,
ეგ კი არ მომწონს... იმედი მაქვს შეტს
ალარ იტრუებ. თორემ, ხომ იცი, ცრუბენ-
ტელას დაგარქმევ და მეც შენი უკმაყოფი-
ლო ვიქნები...

რაღა უნდა მეთქვა... სირცხვილი მწვავდა...

ბ ა ნ ა კ ი ს კ ე ნ

იქენარებით მკერდმოხატულ
მთებისაკენ მიმავალო,
ნუ აყოვნებ, იმ მთებისკენ

გაგვაქროლე ელმავალო!
იქ ბანაკში სიხარულით
მიგველიან აღმზრდელები...
თავს მოვიყრით იმერელნი,
კახელნი თუ ქართლელნი.
ჩვენ ძმობა გვაქვს შეფიცული,
და ვიცხოვრებთ იქაც ძმურად;
დავისვენებთ, სასწავლო წელს
რომ კვლავ შევხვდეთ მამაცურად;
ვივარჯიშებთ, ტყეში ვივლით,
არ დავკარგავთ უქმად წუთებს,
ხშირად ჩანჩქერს ვესტუმრებით,
გავიკაყვებთ გულს და კუნთებს.
თავთავს ავკრებთ მინდვრად მკის დროს,
კოლმეურნის გვიყვარს კალო,—

ნუ აყოვნებ, ბანაკისკენ
გაგვაქროლე ელმავალო!
ფრთა შესხმულნი დავკრებთ სოკოს,
ვინახულვით მთაში ფარებს,
არ დავტოვებთ ბებერ ციხეს,
გავეცნობით არემარეს,
და საღამოს, მოედანზე,
ბურთს ავაგდებთ მარდათ ცაში,
შეიქნება ყრიაშული,
სიმღერები, ცეკვა, ტაში;
საღამოს კი, როცა ხაზთან
თავს მოვიყრით ერთად ყველა,
ჰიმნს დავძახებთ მშობლიურს და
დიდ მაღლობას ვეტყვით ბელადს.
რა კარგია!.. ეჰ, რამდენი
მოვიციონო, ან დავთვალო...
ჩქარა, ჩქარა, ბანაკისკენ
გაგვაქროლე ელმავალო!

ქ. გოგიაშვილი

ლიუბილ სკოიანოვი

ბულგარელი პოეტი

რიქრატის შუქით ნათდება ვეღი,
ძრავის გუგუნე ქარს მოაქვს შორით,
და ტრაქტორისტი, მხნე ბუღარელი,
აღიონს ხვედბა გმირული შრომით.

სტერა: მოჰყვება მთისა და ბარის
გარდაქმნას ქვეყნად ღოვრათი დიდი,
რადგანაც ხაღბი მშობელი მხარის
ბრძენი სტალინის დრომით წინ მიდის!

მშრომელთა ძაღა მასში შვერთღა
უმაღრეს ბრძოღის ცეცხღის მგზნებელი,
ღამამხობელი ის არის მტერთა,

მხსნელი, ნუგეში დარაგრულ ერთა,
თავისუფღებღის მომნიჭებელი!

ის ყვეღღან არის — გულთამხიდვეღი,
ღარიბთა ქოხშიც ის ხშირად შეღღის,
და მისი სიტყუა მართალი, წრვეღი
რაგრულთ ამხნევეღს, ავსებს ჰიმეღით.

შემზარავ წყვეღიდს ეღება ბოღო,
რიქრატის შუქი მიღამოს ჰშვენის.
მსოფღღოს ხაღბნი აღძრულან ბრძოღად,
ბრწყინავეღ ახად სიცოცხღის მფენი—
ღიღი სტალინის ეპოქის დღენი!

თარგმნიღი ხაღბითონ ვაღღოუზვიღღის მიერ

ტ უ ნ გ ო

უნგო მეტად ძვირფასი მცენარეა. მის საშობლოდ ჩინეთი ითოღება. ტუნგოს ნაყოფი წაავსებს კაქალს და მისგან ხდიან ზეთს. ლაქიანი საღებავი, ტუნგოს ზეთზე დამზადებული, მეტად კარგი ღირსებისაა: მალე შრება, იტანს დიდ სინოტივეს, ღიღბანს ძღებს და ლითონს დაეანგვისაგან იცავს. ამ ზეთისაგან აკეთებენ მუშამბას („ოკლონკა“), საიზოღაციო მასაღებს, ლინოღელუმს და რეზინის სხვადასხვა ნაწარმს. განსაკუღრებით ძვირფასია ტუნგოს ზეთი გემეღბისათვის: თუ გემის წყალქვეშა ნაწიღს ტუნგოს ზეთზე დამზადებული ლაქი არ აქვს წასმული, მაშინ აუარებელი ზღღვის პატარა ცხოვეღი და მცენარე მიეკრობა გარშემო და აფღუქებს მას.

იმ ქვეყნებში, სადაც ინღუსტრია არის განვითარებული, ტუნგოს ზეთს დიდი გამოყენება აქვს. ამიტომაც ასეთ ქვეყნებში ტუნგოს პღანტაციებს დიდი ფართობები უჭირავს.

საბუთა კავშირში დიდი ყურადღება ექცევა ტუნგოს მოშენებას. საქართვეღოში (აჭარასა და აფხაზეთში) არის ტუნგოს პღანტაციები. კოღმეღურნეობებიც დაინტერესღნენ ამ ძვირფასი მცენარის გაშენებით.

გოგონა ქუარაშვილი

ოც წელზე მეტია, რაც მოზარდ მაცურებელთა ქართული თეატრის სცენას ამშვენებს საბავშვო თეატრის უნივერსის მსახიობი, რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი გოგონა ქუარაშვილი.

იგი დაიბადა 1908 წელს სოფ. ლალიაშვილი (ცაგერის რაიონში). მას ბავშვობიდანვე ემჩნეოდა განსაკუთრებული მიდრეკილება სცენისადმი; 3-4 წლის გ. ქუარაშვილი საზოგადოების წინაშე შესანიშნავი დიქციითა და გაბედულებით ამბობდა ლექსებს. ის ნახა დიდმა მგოსანმა აკაკიმ რაჭა-ლეჩხუმში მოგზაურობის დროს და ძლიერ მოეწონა მისი ლექსის თქმა, აღფრთოვანებულმა მასთან სურათიც გადაიღო.

გ. ქუარაშვილი თეატრში მუშაობას იწყებს 1926 წლიდან კოტე მარჯანიშვილიან.. პირველადვე შეასრულა მისი ასაკისათვის მეტად საპასუხისმგებლო როლი „მზეთა-მზეში“ და ეპიზოდური როლი კინოსურათ „საბანიშვილის დედინაცვალში“.

1926

1928 წლიდან თბილისში დაარსდა მოზარდ მაცურებელთა ქართული თეატრი, რომლის ერთ-ერთი ფუძემდებელი გახდა გ. ქუარაშვილი. მას შემდეგ იგი განუწყვეტლად მუშაობს ამ თეატრში; მისი მოხდენილი თამაშით, განსაკუთრებით ბიჭის როლებში, მან შექმნა მრავალი დასამახსოვრებელი სახეები, რომლითაც დიდი სიყვარული დამსახურა მაცურებელთა შორის. დღემდე მას შესრულებული აქვს 75 სხვადასხვა როლი.

მის მიერ შესრულებულ როლებიდან განსაკუთრებით აღსანიშნავია: ჩინელი ბიჭი ხო-ს („მორეული გზით“), იტალიელი ბიჭი ძანძარინო („კაცი შავი სათვალევით“), გო-

ქორი („გიგორი“), ვახუშტი („ნაცარქექია“), ბაქია („მთის ბიჭები“), ბეკვი („აღმასის საბადოები“), მისოია („სურამის ციხე“), ერეკლე („არსენა ოძელაშვილი“), კლიმკა („ბავკა კორჩაგინი“) და სხვ.

ამასწინათ ხელოვნების მუშაკთა სახლში მოეწყო გოგონა ქუარაშვილის შემოქმედებითი საღამო.

მსახიობს გულთბილად მიესალმნენ მსახიობები, მწერლები და თბილისის სკოლების მოსწავლეები. მათ თავიანთ სიტყვებში აღნიშნეს გ. ქუარაშვილის ის თვალსაჩინო ღვაწლი, რაც მსახიობმა ქართულ მოზარდ მაცურებელთა თეატრს დასდო.

თ. ანდრიაშვილი

მსახიობი გ. ქუარაშვილი სხვადასხვა როლში

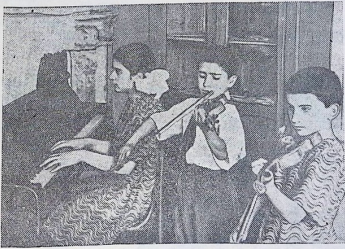

შემოგვიერთდა ვაჟის საბავშვო სახლში აღზრდილი და აქააღ კი ამავე სახლში აღზრდულად მომუშავე ახა ქავალიანი. ვიწრო ღერეფნით უკახა ეზოში გავედით, თუთის ხის ჩრდილი დავეკეთით და საუბარი განვაგრძედით, თან თვალით შევხვაროდით პატარა ინგილო ბიჭს, რომელიც იქვე ბუთუნხა ლეცს ეთამაშებოდა.

თბილისის ვაჟის საბავშვო სახლი 1925 წელს ჩამოყალიბდა. თავისი არსებობის მანძილზე ამ სახლში ბევრი უღედმათ ბავშვი აღიზარდა. აქააღ აქ 70 ბავშვი იზრდებოდა. უმთავრესად თბილისელი ბავშვებია. რამდენიმე ბავშვი საქართველოს ძველი კუთხიდან—სახიზგილოდან არის ჩამოყვანილი.

ვაჟის საბავშვო სახლი სამსართულიან შენობაშია მოთავსებული. ეს შენობა წინათ ერთ შემღებულ გეომახელს ეკუთვნებოდა. შენობის ირგვლივ ვაჟის დაუსაღლებელი ბუჩქნარიანი და შიშველი მიხდგრები იყო გადაშლილი. ახლა აქ მთელი ქალაქი გაშენებული ფართო ქუჩებითა და მრავალსართულიან ლამაზი შენობებით.

საბავშვო სახლის მესამე სართული თითქმის მთლიანად ბავშვთა საძინებელი ოთახებს უკავია. შედისარით ამ ოთახებში, და უხებელით თვალს იზიდავს სუფთა, კოხტად გაწყობილი საწოლები. სისუფთავე და სიფაქიზე ერთნაირად იგრძნობა, როგორც ვოგონების ისე ვაჟების საძინებელ ოთახებში. ოთახებს მეთვალყურეობენ მორიგები (ბავშვები).

ბავშვები მეცადინეობენ მუსიკაში

ქვედა სართულზე მოთავსებულია დიდძალი დარბაზი წარმოდგენებისა და კრებებისათვის, სამეცადინო ოთახები, სამკითხველო, გარდერობი, პირნიერთა ოთახი და სხვ.

ბავშვთა ცხოვრება მტკიცე დღის რეჟიმით მიმდინარეობს. ბავშვები დღით 7 1/2 საათზე დგებიან. გამამხნეველად ვარჯიში შეიძლება იხანენ ხელში და საუზნობენ. ნასაღზმეცის ბავშვები, რომლებიც დილის წყებაში მეცადინეობენ, სკოლაში მიდიან, ხოლო რომლებიც მეორე წყებაში სწავლობენ, ისინი რჩებიან და სამეცადინო ოთახებში იწყებენ გაკვეთილების დამზადებას. გაკვეთილების დამზადებაში მათ ეხმარებიან აღმზრდელები. გარდა ამისა, აღმზრდელები ბავშვებში ნერგავენ შრომით ჩვევებს. ამისათვის საბავშვო სახლთან ჩამოყალიბებულია წრეები: ვოგონებისათვის ხელსაგებისა და ქირა-კერვის წრე და ვაჟებისათვის—ფეხსაცმელების შეკეთებელი წრე. წრეებში მოწვეული არიან ოსტატები—შრომის ინსტრუქტორები. ისინი ბავშვებს აჩვენებენ შრომას და ასწავლიან ხელობას.

სადილის შემდეგ ბავშვები სკოლაში მიდიან. მაგრამ საბავშვო სახლში არ წყდება საემინობა. ახლა სკოლებიდან დაბრუნებული დილის წყების ბავშვები იწყებენ გაკვეთილების დამზადებას, წრეებში მუშაობას და სხვ. რვა ბავშვი მუსიკალურ სკოლაში სწავლობს, ერთიც—საბალეტო სკოლაში.

სადამოს საათებში ბავშვები ერთობიან, კითხულობენ სკოლისგარეშე საკითხავ წიგნებს, ამზადებენ პიესებს წარმოდგენებისათვის და სხვ. ცხრიდან ათ საათამდე იძინებენ.

ბავშვებს ეძლევათ ორი ხარისხის ტანსაცმელი: საშინაო და საგარეო. საშინაო ტანსაცმელს, ჩვეულებრივ, საბავშვო სახლში ატარებენ, საგარეოს კი — სკოლაში, თუატრებსა და ენსკურსიებზე წსაელის დროს.

საბავშვო სახლში ჩამოყალიბებულია ლ. პ. ბერაის სახელობის პიონერობაზე მუშაობის ამსოთან ერთად, საბავშვო სახლში არსებობს ბავშვთა საბჭო — არჩეული ბავშვების საერთო კრების მიერ. საბჭო კომისიარესად აწესრიგებს ბავშვთა საყოფაცხოვრებო საქმეებსა და კულტ-მასიურ მუშაობას.

ბავშვებსათვის გამოწერილია საბავშვო
ქურხალ-გაზეთები, შექმნილია მოხარულ გა-
ყურებულთა თეატრის აბონიშენტიბი. გარ-
და ამისა, ბავშვები დაჰყავთ კინოსთუატრებ-
ში, სხვადასხვა ადგილების შესასწავლად და
დასათვლიერებლად. მათ ნახეს სახლი გორ-
ში, სადაც დაიბადა დიდი სტალინი, დათვა-
ლიერეს ქალაქი რუსთავი, მცხეთის გეოლო-
გიური გათხრები, სამკობრის მშენებლობა,
თბილისის ბოტანიკური ბაღი...

ზაფხულობით ბავშვები ყოველთვის ავა-
რაკებზე ისვენებენ. წელს ისინი ზაფხულს
მანგლისში გაატარებენ.

იმ დიდ ზრუნვას, რომელიც მათ საშობო-
ლოსაგან აქვთ, ბავშვები კარგი სწავლით პა-
სუხობენ.სწავლის წარჩინებულნი არიან: პირ-
ველკლასელი ს. ოქროჯანაშვილი; მეორე-
კლასელები თ. ყულოშვილი, ნ. ჩინჩლაძე,
ვ. ჭავთარაძე; მესამეკლასელი რ. ყულოშვი-
ლი; მეოთხეკლასელი ა. ოთარაშვილი; მე-
ხუთეკლასელი თ. ებანოძე; მეშვიდეკლასე-
ლები ნ. უზნაძე, ლ. მღებროვა და სხვები.

ჩვენი ქვეყანა ამ ბავშვებისაგან კარგ, საქ-
მიან და საშობლოს მოყვარულ ადამიანებს
მოელის. ამ იმედს ვაკის საბავშვო სახლის ად-
საზრდელები გაამართლებენ. ამის თავდებია
ის მონღომება და ბეჯითობა, წესრიგისაობა
და დისციპლინა სწავლასა და ყოფაცხოვრე-
ბაში, რაც, კარგი აღმზრდელობის მეოხებით,
მათ ახასიათებთ. ამ იმედით ერთხელ კიდევ
გადავხედე ირგვლივ მოფუსუსუსე ბავშვებს

საბავშვო სახლის ნორჩი ნატურალისტები

და სრული კმაყოფილი გამოვედი ეზოდან,
რომ მათ შესახებ ეს ცოტა რამ შეამზო ჩვე-
ნი მკითხველებისათვის.

ბორის გეთანწლი

ე ღ ნ ა თ უ რ ი ს ქ ა ფ ი

 ელექტრონათურის ზუშა რომ
გავტეხთ და მასში მოთავსებუ-
ლი წყრილი ძაფი ცეცხლზე გა-
ვხურთ, ეს ძაფი დაიწვება. ელექტრონა-
თურაში კი იგი არ იწვის.

რატომ?
წვისათვის საჭიროა მეკვბადი, ელექ-
ტრონათურაში კი მეკვბადი არ არის.

მეკვბადი ჰაერის ნაწილს შეადგენს. ელ-
ექტრონათურიდან კი სვეტალური საქაჩა-
ვით ამოტუმბულია ჰაერი.

უქანასკნელ დრომდე მხოლოდ უჰაერო,
ცარიელ ელექტრონათურებს ამზადებდნენ,
ბოლო დროს კი ელექტრონათურებში ისე-
თი აირების შენაერთებს უშვებენ, რომლე-
ბიც წვეს ხელს არ უწყობენ.

წაკითხე და გაემგზავნე პარიზსა და ჩინეთში

კლასიკარ მანიკოვსკი

1
 თუ ოცნებობს ბიჭო,
 გოგო:
 „გაემგზავრო ხად?
 და როგორ?“
 გაგამგზავრებთ ეს სიმღერა,
 ქვეყნებს ნახავს თქვენი მწერა.
 დახაწეთიხი დედამაწის
 კრემლი არის, ყველამ იციხ.
 ზღვის თუ
 ხმელეთს იქით წახვალ,—
 კომუნისტებს ყველგან ნახავ.
 ყველა მშრომელხ, ყველა მხარეს
 კომუნისტთა ხმა ახარებხ.
 ბურჟუებს კი
 ამ ხმის სიტყვა
 პკუას უბნებს,
 გულს უხტიქავხ.

2
 კრემლი ვნახეთ.
 არ ვართ მარტო,
 მიგვაქროლებს ყველას ავტო.
 აეროდრომიც აგერ არის,—
 აქ ხმაური
 არღვევს შაერის.
 დადის მგზავრი ყველა ერის.
 სწრაფად ბრუნავს პარიჟიერის.

3
 მოდი,
 შუბლს ნუ იღ უბლავ.
 აც უშნო ხარ,
 არც მხდალი,—
 გაღრინდი როგორც ბედურა,
 ანდა,
 როგორც მერცხალი!

გვიშლის ღრუბელი თუ არა?
 მოდით, შემოუაროთ!
 ცაში სცელქეთ, არ გვინდა,—
 ეგ საქმე აქ არ ივაგება,
 იქნება დიდ სიმაღლედან
 რამე გადმოგვივარდეთ.

4
 ეს პარიზიც ახლოვდება,
 უკვე პარიზს თვალით ვხედავთ.
 გავიხედეთ აქეთ,
 იქით:
 ყველგან მხოლოდ ღრანგებია!
 ზოგი დადის დიდი ლბით,
 ზოგს კი—
 ლუკმაც არ ღრგებია.
 სიცოცხლე მძიმე ბარგია
 მშრომელისათვის პარიზში.
 მდიდრის ცხოვრება კარგია,
 ღარიბის კი—
 უვარგისი.
 ვნახეთ:
 პარიზის ცაში ღვას
 კომკი მაღალი საშინლად.

5

გუგუნებს მატარებელი.
ცაწე შკილია ღრუბელი.
ხან ტყეს ედება,
ხან ქალაქს
კვამლი ამ დიდი მანქანის.

6

გემს აქანავებს წყალი.
ისმის სიმღერა წუნარი.
სდგას რკინის ჯალამბარი —
თათით გადააქვს ბარგი.
გემმა არ იცის დაღლა,
მლაშე ტალღა
აღის მაღლა.
ტალღა ავდებია,

კედელს სცევს
და ემუქრება გემს.
ქარო,

ჩვენს გემს ნუ აქანებ:
ჩვენ მივეყვართ ამ მანქანას.
ჩქარა მიდის გემი-სახლი,
უამრავი მიუაგს ხალხი.
ისმის გემის საყვირი, —
აი ამერიკის ნაპირიც.

7

მთებივით
მოსჩანს შორიდან,
ცა ადგას მათ ღრუბლიანი, —
ნიუ-იორკში
აი როგორია

სახლები ასსართულიანი.
აქ ხალხი დაძრწის მთელი დღე
რწყობისებური სიჩქარით.
როს ძალა

ველარ შენწევს ხეოს,

მაშინ
შრომობენ მანქანით.
თიუქოს ციგები

თეთრ მთას ტოვებენ
და ძირს მიშქრიან კმაყოფილები,
ისე აქ

მდიდრებს მიაქროლებენ
ავტომობილები...

ავტომობილები.

თეთრწვერა კვამლია ირგვლევ
(ორთქლმავალს მოსდევს ეს წვერი!) —
სხვა წულის ტალღისკენ მივქრით,
მალე სხვა ქალაქს ვეწვევით.
შგავს ღამით ცისკარს
ქალაქი ხან-ღრანცისკო.

8

ამ ოკეანის
გზა აღარ მორჩა,
აქ უამრავი
კუნძული მოსჩანს,
სხვანაირია
კუნძულზე ხალხი,
სხვანაირია
ტყე და ბალახი.
გემი მისცურავს,
შეშხარის ნიავს,
და აი —
იაპონია!

9

იაპონელს თუ ვეახლებით
და თანაც შევედარებით:
ჩვენ ვართ —
მალღები.

ისინი —
პატარები.
აქ მიწას მწე ეკიდება.
სდგას შენაზები დაბალი,
ყოველ ვაზაფხულზე
იზრდება

დაბალი ხე — ალუბალი.
როცა ავდება
ვულკანი,
კუნძულს ედება მუქარით.
თუ ვაშმაგდება

მისი წიაღვარი,
სახლებს მოასკდება
ცეცხლის ნიაღვარი.
თუმც ხალხს არ ახვენებს
ბუნების წყრომა,
მაინც მუშაობს,
საუბროა შრომა.

10

ზღვის იქით
 თვაღუწვდენი ხმელეთია,—
 ეს ხომ ჩინეთია!
 მზისაგან ჩინეთს
 ფერი აქვს ნარინჯის.
 ჩაის სამშობლო.
 სამშობლო ბრინჯის.
 რა კარგი არის:
 ბრინჯის საქმელი
 და ცხელი ჩაის
 ნაზი სურნელი
 მაგრამ
 ბრინჯი და ჩაი
 ჩინელს ყოველთვის არ აქვს,
 ინგლისელი ვაჭარი
 ჩინელს ყველაფერს პარავს: *
 „თუ არ მომცემ სანოვანებს,
 ომს დაგიწყებ,—
 ომს წააგებ!
 კისერზე ვაწვივართ,
 შიმშილით კვდება—
 რიქშა,
 რომელიც ეტლს ეზიდება.
 თუ ასეთ შრომაზე
 უარს იტყვიან,
 შუბლში მივახლით
 იმათ ცხელ ტყვიას“.

* ეს ლექსი ვ. შაიაკოვსკიმ დაწერა 1928 წელს, როცა ჩინელი ხალხი იჩივრებოდა როგორც შინაური, ისე უცხოელი კაპიტალისტების მიერ.

ჩინელი ბიჭი რუს ბიჭს შეშხარის
 და ეგებება მას,
 როგორც ძმა ძმას.
 ჩვენ არ ვართ
 თქვენი დოვლათის წამლები,—
 მაგ საქმეს მისდევნენ
 მხოლოდ უაჩალები.
 ხწორედ ამის გამო
 ინგლისელი ვაჭარი
 ჩვენ შემოგვეურებს
 როგორც აფთარი.
 ყველაზე ბედნიერა ნაპირი არის—
 საბჭოეთის საზღვარი

12

საბჭოთა კავშირში
 მიჰქრის ექსპრესი.
 მთებსა და ტყეებს
 უმღერის ეს ლექსი.
 გაეილა ორი კვირა,—
 ამ მცირე დროში
 ჩვენ ალტაცებულნი
 ჩავედით მოსკოვში.
 ბავშვები მკეითხებთან:
 —როგორ მოხდა ეს აგრე,
 მოვიარეთ ქვეყანა,
 მოვიარეთ შორეთი,
 ჩვენ ზომ წინ გავემგზავრეთ,
 ისევ აქ რად მოვედით?!
 ეს გასაკვირია.
 თანაც საშინელი.
 თქვენგან, მიაკოვკო,
 ახლა პაქუხს ვეღოთ.
 მათ ვუბასუხე მე თვითონ:
 —იმითომ,
 რომ დედამიწა მრგვალია,—
 ღიახ, ამგვარია.
 ვინც კარგად შეაღარა,
 თქვა: ბურთსა ჰგავს პატარას!
 თარგმანი მასილ ლაფარუშვილისა

შირაქელი მეცხვარეები

ქეთევან კორაშვილი

ნახ. გ. ჩირინაშვილისა

ნაწყვეტი მოთხრობიდან „ხოშის მთებში“*

ვიდრე მეცხვარეობის ფერმა საზაფხულო საძოვრებზე ამოვიდოდა, მეცხვარეებმა დიდი მუშაობა ჩაატარეს ბარში...

მზე ახალი ამოსული იყო, როდესაც სოფელ ზემო ქედის კოლმეურნეობა „სხივის“ კანტორაში შემოვიდა მეცხვარეობის ფერმის გამგე ყოლა ჩოხელი. როგორც კი დაინახა კოლმეურნეობის თავმჯდომარე იოსებმა, თავისთან მოხბმო და უთხრა:

— ამხანაგო ყოლა, დღეს საღამოს გამგეობის კრება გვაქვს, უზრუნველყოფი მეცხვარეობის ფერმის ყველა ბრიგადირისა და მოწინავე მწყემსების დასწრება. დღევანდელი კრების ძირითადი საკითხი დოლიანობისათვის** მზადებას შეეხება.

— ძალიან კარგი, ამხანაგო იოსებ, მე სწორედ ამიტომ შემოვიარე. მალე დოლი დაიწყება და დამხმარე ხალხი დაგეჰირდება. თვითონ შენ კრება იცი, რომ ამ დროს მარტო ჩვენი ფერმის ხალხი საქმეს ვერ გავწელებოთ. თითოეულ ბრიგადლაზე სამი კაცი მაინც დაგეჰირდება დამხმარე. სუთ ბრიგადლას კაც გაძლოდა უნდა. წელს სხომ იცი, რვა ათასი დედაცხვარი გვყავს დასალოლებელი.

— ვიცი, ვიცი, ჩემო ყოლა. საღამოზე ყველაფერს გადაწყვეტთ, ხალხსაც მოგამაგრებთ და ტრანსპორტიც უზრუნველცაფთ. ვეტუქიმი და ზოოტექნიკი მთელი დოლიანობის პერიოდში მუდმივად თქვენთან იქნებიან. წელს დოლიანობა ისე უნდა ჩაეტარათ, რომ ერთი ბატკანიც კი არ დაგვარცხოთ!

* ქ. კორაშვილის მოთხრობას „ხოშის მთებში“ 1949 წელს, საქართველოს განათლების სამინისტროსა და საქ. ალკ. ცენტრალური კომიტეტის მიერ საუკეთესო საბავშვო ნაწარმოებზე გამოცხადებულ კონკურსში, მიენიჭა მესამე პრემია. მოთხრობას ცალკე წიგნად ბეჭდვას გამოიმუშოვა საბჭოტგამი.

** დოლი-დოლიანობა—ცხვრების დაბატკნების პერიოდი.

— მე დიდი იმედი მაქვს, რომ ასეც იქნება. ჩემმა ვეტუქიმმა და ზოოტექნიკმა ისე მოაწყვეს ჩვენი ცხვრების ბინები, ისე დაასუფთავეს, შეათეთრეს და შეალამაზეს, რომ თვალს ესიაზონებდა. ფარეხები გვეგმიანდ ლატინბრეს: ეს სამშობიაროა, ეს პროფილაქტიკური უმი*, ეს ლაზარეთიო.** ძალიან ყოჩაღი ბიჭები კი არიან ის დალოცვილები. — უთხრა დიმილით ყოლამ და ქმაყოფილი გამოვიდა კანტორიდან. ლურჯა ცხენმა, რომელიც ევრხვის ტოტზე იყო გამობმული, დაინახა თუ არა თავისი პატრონი, ქიხინის დაიწყა. ყოლა მწაფირობი აღვირა კვლავ გამოსლო, მარად ზურგზე მოახტა და პირდაპირ ცხვრის ბინებისაკენ გააქროლა.

საღამოს ყველა ბრიგადირი და მოწინავე მწყემსი კოლმეურნეობის კანტორაში შეიკრიბა.

— ორ-სამ დღეში დოლიანობა უნდა დაიწყოს, — თქვა ვეტუქიმმა ელიზბარმა, ჩვენ ყოველგვარი წინასწარი საშუალოები ჩატარებული გვაქვს. ბინები მოყვანილია წესრიგში, აღრიცხვაზე გვეყავს აყვანილი სუსტი დედაცხვრები, რომელთაც რამდენიმე დღის განმავლობაში დასკირდებათ ხელმეწყობა—გაძლიერებული კვება და კარგი მოვლა-პატრონობა. ამ მიზნით კოლმეურნეობის გამგეობამ ადრევე გამოყო სათანადო საკვები. ახლა დამხმარე ხალხიც მიამაგრა ფერმას. ჩვენზე-და არის დამოკიდებული დოლიანობის წარმატებით ჩატარება. საქორაო დიდად დავიცვათ სისუფთავე და არ გაეცვივით დედაცხვრები და ბატკნები. წელს ამინდიც ხელს გვიწყობს. თბილი დარი დვას, ამიტომ მთელი ჩვენი ენერჯია და გამოცდილება უნდა მოვანდომოთ დოლის უდანაჟარგოდ ჩატარებას.

* პროფილაქტიკური უმი—ახალშობილი ბატკნებისა და დედა ცხვრის მოსათავსებელი ბინა.

** ლაზარეთი — ავადმყოფი ცხვრების სამკურნალო ადგილი.

შირაქის ვრცელ მინდორ-ველებსა და გორაკებზე გაქმნებულ ცხვრის სახაზრო ბინებში თებერვლიან ყოველთვის გაცხოველებული მუშაობაა. იწყება დოლი, იზრდება ფარები. „შირაქი ცხვრების ღედაა“, ღიღინებს მწყემსი. ბუნებაც იღვიძებს და მოაწეს ახალი სიხარული და სიხალსე.

ზომი მედის კოლმეურნეობის ფარეხები ერთ დიდ გორაკის საპირეთის ფერდობზეა გაშენებული. დოლიანობის მოლოდინში დასალოლებელი ღედაცხვარი ბინების ახლოს ძოვს.

ფარეხებიდან დაშორებული გორაკის თავზე რაღაც პატარა საგახი გამოიხატა, რომელიც თანდათან ზევით იწვედა და იზრდებოდა. სულ მალე გორაკზე მწყემსი წამოიძარცა, რომელსაც ორივე ხელში ბატკნები ეჭირა, უცნაურად მოჰყვებოდნენ ღედაცხვრები. გადაიხედა თუ არა მწყემსმა ფარეხს, ბატკნები ბალახზე დააწიხა და გადმოსძახა:

— პაპიი, სიკო!..

ფარეხის წინ მიწაზე გაწოლილი ძაღლები, რომელნიც მზით გათბარანი სოვლებდნენ, დაძახილზე სწრაფად წამოცვიდნენ და ბოხი და ძლიერი ყეფით იჭიბენ გაემართნენ, მაგრამ შორიდანვე იცნეს მწყემსი. ლომა ძაღლი, რომელიც თავისი დიდი და ბანჯგუნოვანი თავ-მკერდით, წვრილი წელით და გაჯრეპილი კუდით შარბილად ლომს მოგაგონებდათ, ხელი ორენით მობრუნდა და დანარჩენით, თითქოს ეუბნებოდა, უცხო არავინაა, არც რაიმე საშიშროებააო და ზანტად ისევ ძირს ჩამოვიდა.

დაძახილზე საბატკნეებიდან გამოვიდა საშუალო ხნის, მკალო, წარმოსადგერი ვაჟაკი. მას აფარებული ჰქონდა წინსაფარი და თავზე ცხვრის მოთაფლისფერი ტყავის ქუდი ეხურა. მას სხეებზე მიკეცნენ, საბატკნეებს ათვალეერებდნენ.

— რა იყო ბიჭოთი!... — შეეპასუხა მძღაერი და ვაჟაკური სასამოვნო ხმით სიკო.

— ბატკნების ჩამოყვანაში მიწველუ, ორმა ერთად მოვიგო!

სიკომ აიღო გრძელი კომბალი, გაიღო მხარზე და შეუდგა აღმართს. მას მიკეცნენ ზოოტექნიკი ვახტანგი, ვეტქიმში ელიზბარი და ორი თბილისიდან ჩამოსული მეცნიერი მუშაკი: ალექსანდრე იმედაძე და ეასილ თუშინიძე.

მათ წელს ამ ფერამაში საინტერესო ცდები ჩაატარეს მრავალნაყოფიერებაზე. ფერამაში მომუშავე კოლმეურნეები ცოტა არ იყოს უნდობლად უყურებდნენ ამას, თუმცა გულში იმედიც ესახებოდათ: ვინც ცის, იქნებ ამ ცდებმა მართლაც მოგვეცეს კარგი შედეგო.

ყველა გაჩქარებული ნაბიჯით მიდიდა აღმართზე.

— ნახეთ, ორივემ ტყულები მოიგო! — მოაგება მათ მწყემსმა ვიომ სიტყვა. ვიოს სიტყვებმა საერთო სიხარული გამოიწვია.

— ვინი გავიმარჯვეთ? რას იტყვიან? — გაბრწყინებული სახით შეეკითხა კოლმეურნეობის ზოოტექნიკი ვახტანგი თბილისელ ამხანაგებს. მაგრამ მეცნიერი მუშაკები ჯერ-ჯერობით ფრთხილად იჯდნენ, თავს იკავებდნენ: იქნებ ეს ჩვეულებრივი, ბუნებრივი მოვლენაა! ხომ არის შემთხვევები, როცა ადამიანის ყოველგვარი ჩარევის გარეშე, ტყულებს იგებენ ცხვრები!

— საიქონია მოცდა, ჩემო ვახტანგი! ვნახოთ რა შედეგს მოგვეცემენ დანარჩენები. — უბასუხა ალექსანდრემ, რომელიც რვეულში იწერდა თავისთვის რაღაც ცნობებს.

ბევრი უტრიალეს გარწმნო ბატკნებს და დედებს, ბევრი იმსჯელს... შემდეგ სიკომ და ვიომ ბატკნები, ღედაცხვრებთან ერთად, ბინაზე წამოიყვანეს. დანარჩენებმა ცხვრის საცდელ ფარისაკენ გასწიეს, რომელიც იქვე მახლობლად სძოვდა.

იმ დღეს ხუთმა ღედაცხვარმა ობობი, ორმა სამ-სამი და ირთმა ოთხი ბატკანი მოიგო. ახლა კი ყველას გულში ეძვირა გაჭრა. მართალია ზოგი ცხვარი თითო ბატკანს იგებდა, მაგრამ უმეტესობამ ორი და ორზე მეტი ბატკანი მოიგო.

რეა დღეს გაგრძელდა დოლი ამ ფარა-
ში. ორასი დედაცხრიდან ოთხას ოცი ბატკა-
ნი მიიღეს. აქედან მხოლოდ ორი მოუკვდათ.
ამ შედეგებით აღფრთოვანებული მეცხვა-
რეები დღედაღამ თავს დასტრიალებდნენ ფა-
რას. ისე უფლადნენ ბატკნებს, როგორც პა-
ტარა ბავშვებს.

სხვა ბრივადეზშიც ციბრუტივით ტრია-
ლებდა ხალხი.

—დაიბოცოს ჩვენი შირაქი, საკომეურ-
ნეო შირაქის ველები ბევრ ჰურს გვაძლევს,
საქონელიც ბლომადა გვყავს. ჩვენი ცხოვრება
წინ მიდის. აღარც ერთი ღარიბი არაა სო-
ფელში, მუყაითი და თავდადებული შრომა
შემძლებულს გვხდის და აძლიერებს ჩვენს
ჭკვიანას. — ამბობდნენ მწყემსები.

ათ-თორმეტ დღეში დოლიანობა ძირითა-

დად დამთავრდა. მიღებული შედეგებით გა-
ხარებული კომეურნე მწყემსები ხალხია-
ნად შეუღებნენ მთაში გაბზავებისათვის
მზადებას.

სოფელ ზემოტედის კომეურნეობის მე-
ცხვარეობის ფერმა აპრილის ბოლო რიცხვე-
ბიდან დაიძრა შირაქის სასამართო საძოვრე-
ბიდან ფშავ-ხევსურეთის ზურმუსტოვან სა-
ზაფხულო საძოვრებისაკენ. სოფელ ზემო
ქედის მეცხვარეები ფშავ-ხევსურეთის მთე-
ბის მკვიდრნი არიან. ისინი ვაჟა-ფშაველას
დახმარებით აქ გადმოსასლდნენ სახნავსათე-
ლი მიწის სიმცირის გამო, თავიანთ მშობლი-
ურ მხარეში კი დარჩათ საზაფხულო საძოვ-
რები. ამ წელს მათ დოლი წარმატებით ჩაა-
ტარეს, არც ცხვარები ჰქონდათ ზარალი და
მთაშიც მშვიდობით ავიდნენ.

დ ა ქ ი ს ხ მ

ჩაქვის (ბათუმის ახლოს) მცენარეთა შორის ყუ-
რადღებას იპყრობს ნაცრისფერი კანის მჭონე, ბუ-
სუნისანი, კვერცხისმაგვარი ფოთლებით შემოსილი
მსხვილი ხეები, რომელთაც სდით თეთრი, სქელი,
წყვედი სითხე. ეს სითხე ჰაერზე თანდათან მშუღდება,
შავრდება და შავდება.

ამ სითხისაგან საუკეთესო ლაქი მზადდება. ამიტო-
მაც ჰქვია ამ ზეს-ლაქის ხე. იგი რომ წაუღესათ მი-
ნაზე ან ქალაღზე, ხეზე ან ლითონზე — მათი ზე-
დაპირი სარკესავით აპრიალდება. ამ ლაქით შეღე-
ბილი წყალქვეშა ნაგებობის ნაწილებს არ ეღებათ ნი-
ჟარები და წყლის მცენარეები.

ლაქი წარმოადგენს ელემტროგაყვანილობათა საუ-
კეთესო იზოლაციას. ეს ლაქი არ ეარგავს თავის ელ-
ვარებას და სომეგრეებს შრავალი ათეული წლების
მანძილზე.

შავრამ ეს სინტერესო მცენარე არა მარტო ლა-
ქით არის მდიდარი. იგი იძლევა ჩინებულ ცვილს,
რომელიც თავისი ხარისხითა და ფერით არ ჩამოე-
ვარდება ფუტრისას. ცვილს შეიცავს ყვითელი,
ბრტყელი, მძივების მსგავსი ნაყოფი.

ქვირფასია აგრეთვე თეთრი, მწვანეცვლიანი მერ-
ქანი ლაქის ხისა. იგი არ სკდება, მშენიერად მუ-

შავდება და კრიალებს, არ ლეება მიწაში და წყალში.
კიდეე ერთი კარგი თვისებით განსხვავდებიან ლა-
ქის ხეები: ისინი შეიცავენ თაფლს. მათი პატარა,
ლაშხი, შეჯგუფვლო ყუვილები აყვავების პერიოდ-
ში იზიდავენ ფუტრებს.

ლაქის ხეები ცნობილმა რუსმა მოგზაურმა და ბო-
ტანიკოსმა ა. ნ. კრასნოვმა ნახევარი საუკუნის წინ
ჩამოიტანა სამხრეთის ქვეყნებიდან. ისინი დარგეს
ჩაქვის მამულის 14 ჰექტარ ფართობზე. შავრამ პირ-
ველა იმპერიალისტური ომის წლებში ეს ნარგავები
მპარკეულურად იქნა განადგურებული, გადარჩა მხო-
ლოდ ასამდე ხე.

ბათუმის ბოტანიკური ბაღის მუშაყები აღარებდნენ
ცდებს ლაქის ხეებზე, სწავლობდნენ მათი ნაყოფის
სისეალიანობას, ლაქის შეზადენლობასა და ამ კულ-
ტურის გამოყენების ხერხებს. ცდებმა გვიჩვენეს, რომ
სწორი აგროტექნიკის მეშვეობით ყოველწლიურად
შეიძლება მივიღოთ ჰექტარიდან 150 კგრ ნელსო ლა-
ქი, ხოლო ცვილი თითქმის ორჯერ მეტად.

ლაქის ხე ძვირფასი ტექნიკური კულტურაა. მიწე-
რინული მეთოდების დახმარებით იგი შეიძლება გა-
დატანილ იქნას ჩვენი ქვეყნის უფრო ჩრდილოეთ
რაიონებში.

პიონერული ზაფხული თბილისში

დამთავრდა სასწავლო წელი. დაძაბულ დღეების შემდეგ პიონერებმა და მოსწავლეებმა დასტრავეს საყვარელი სკოლის კედლები და მიამუშრეს პიონერულ ბანაკებს, სოფლებსა და აგარაკებს, რომ იქ—ბუნების წიაღში, ჯანსაღ ჰაერზე ჯანსაღად დაისვენონ და აღივიდონ ენერჯია.

მაგრამ არა ნაკლებ საინტერესო ზაფხული მოელოთ თბილისში დარჩენილ ბავშვებს. მათ თავისკენ იწვევს და გონიერულ გართობას პპირდება მთაწმინდაზე გამწვანებული სტალინის სახელობის ულამაზესი პარკი. მათ თავისკენ უხმობს მწვანით დაფარული საბავშვო რეინიგზა, თბილისის პიონერული პარკი, ნორჩ ბიოლოგთა სადგური, კულტურისა და დასვენების პარკები, მაგრამ თბილისელ ბავშვებისათვის ყველაზე საყვარელი ადგილი ლ. ბერიას სახელობის თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლეა. მისი კეთილმოწყობილი დარბაზები, კაბინეტები და სახელოსნოები, მისი ასწლოვანი, იშვიათი დეკორაციული მცენარეებით დამწვანებული ბაღი ბავშვებისათვის არის განუთვნილი; რამდენი საინტერესო რამ მზადდება, ამ ზაფხულს, აქ ბავშვებისათვის.

ზაფხულის პერიოდში ყველაზე მეტად ბავშვებს ზიზღავს და იზიდავს ექსკურსიები. ლაშქრობები, შორეული მოგზაურობანი. თბილისელი ნორჩი ტურისტების სეზონი წელს ორ მაისს გაიხსნა, ამ დღეს პიონერთა სასახლის ინიციატივით დედქალაქის 1500 პიონერი ქალაქ თბილისის გარეუბნებს მოეფინა. ყველა რაიონს საყურთარი მარშრუტი ჰქონდა შემუშავებული. ლაშქრობის მიზანი იყო თბილისის გარეუბნების ახალ ნაგებობათა, სტალინური ისტორიული ადგილების, ისტორიული ძეგლებსა და ბუნების წიაღის სტორის გაცნობა-შესწავლა.

ამჟამად სასახლის ტურიზმისა და ალბონიზმის კაბინეტში უჩვეულო მოძრაობაა. აქ 70 მოსწავლე ხელმძღვანელებთან ერთად ემზადება დიდი, მაღალმთიანი ლაშქრობისათ-

ვის. ლაშქრობა, რომელიც თრიალეთის ქედზე ეწყობა 25 დღეს გასტანს. ლაშქრობის ძირითადი მიზანია 50 მოსწავლის მომზადება „სსრკ ტურისტის“ ნიშნზე და 20 ტურიზმის უმცროსი ინსტრუქტორის მომზადება.

მეორე 25 დღიანი მაღალმთიანი ლაშქრობა ეწყობა ფშავსა და ხევსურეთში. ამ ლაშქრობაში მონაწილეობას მიიღებენ პიონერთა სასახლის გეოგრაფის, ბიოლოგის, ისტორიის და ლიტერატურის კაბინეტებში გაერთიანებული მოსწავლეები, სულ 46 ნორჩი მოგზაურისა და 9 ხელმძღვანელის შემადგენლობით.

ლაშქრობის მონაწილე ნორჩი გეოგრაფების მზანია მხარის ფიზიკურ-გეოგრაფიული მემობილეა: რელიეფი ქედები, მწვერვალები, (გადასასვლელუბი), ხევები, ხეობები, ვაკეები, წიაღისეული, ნიადაგები, მდინარეები და აგრეთვე მხარის ეკონომიკურ-გეოგრაფიული მიმობილეა.

ნორჩი ისტორიკოსები შეისწავლიან ფშავისა და ხევსურეთის ძველსა და ახალ ყოფას. შეაგროვებენ სათანადო ეთნოგრაფიულ მასალებს, გაეცნობიან ისტორიულ ძეგლებსა და ადგილებს ბარისახოში, გუდანში, ზახმატში, შეადგენენ ამ ძეგლთა აღწერილობას.

ნორჩი ლიტერატორები შეაგროვებენ ფოლკლორულ მასალებს, შეისწავლიან ვაჟა-ფშაველას სახლს სოფელ ჩარგალში. შეაგროვებენ მასალებს დიდი ქარველი პოეტის ვაჟს შესწავლის სათესავ-მასლობლებში, დასწერენ მოგზაურობის შთაბეჭდილებათა ანსახეულ მხატვრულ ნარკვევებს და სხვ.

საინტერესო სამუშაოს შეასრულებენ აგრეთვე ნორჩი ბუნებისმეტყველებიც. ისინი შეისწავლიან ფშავისა და ხევსურეთის ფლორასა და ფაუნას, შეადგენენ ენტომოლოგიურ კოლექციებს, შეაგროვებენ საკრამაო მასალას, სამკურნალო მცენარეებს, გაეცნობიან მათს გამოყენებას ადგილობრივ, ჩაიწერენ მცენარეთა ფშაურ და ხევსურულ

სახელწოდებებს. ამ ლაშქრობაში მონაწილეობას მიიღებენ აგრეთვე სასახლის თოჯინების თეატრში გაერთიანებული მოსწავლეებიც. ისინი თავის შემოქმედებას უჩვენებენ დეივისა და ხეცსურეთის მოსწავლე ახალგაზრდობას.

პიონერთა სასახლის ყველა კაბინეტი მკიდრო კაშვირს დაამყარებს თბილისის საქალაქო პიონერთა ბანაკებთან. დაეხმარება მათ საწერო მუშაობის მოწყობაში, ექსკურსიებისა და ლაშქრობების ჩატარებაში, თვითმოქმედი საღამოების მოწყობაში, გონიერული გართობისა და დასვენების ორგანიზაციაში. ეალაქად დარჩენილი ბავშვებისათვის საქალაქო პიონერთა ბანაკებისა და მოედნებისათვის, თბილისისა და კოჯრის საბავშვო სახლების აღსაზრდელებისათვის პიონერთა სასახლე საფუძელის პერიოდში ატარებს პირველ საქალაქო კონკურსს თემაზე: „მოსაზრე, გააყეთე, გამოიცახ“. კონკურსის ითვალისწინებს 4 სხვადასხვა სახის დავალებას; თეითული დავალება თავის მხრივ 4 ამოცანისაგან შეესდგება. კონკურსში მონაწილეობის მიღება მოხდება როგორც ჯგუფურად (რგოლი, რაზმი), ასევე ინდივიდუალურად. საზაფხულო არდადეგების დასასრულს პიონერთა სასახლეში შესდგება კონკურსის შემაჯამებელი საღამო, სადაც ჯილდოები გადაეცემა კონკურსში გამაოჯგებულთ, იმათ ვინც წარმატებით გადასწყვეტს ოთხივე დავალებას.

პიონერთა სასახლე ქალაქში დარჩენილი ბავშვებისათვის ატარებს აგრეთვე ნორჩ ფოტო-მოყვარულთა კონკურსს სატყეთესო ფოტოსურათზე. კონკურსის თემაა—„პიონერთული საფუხელი“.

კონკურსს საკუთარ ლექსზე და მოთხრობაზე ჩაატარებს აგრეთვე სასახლის ლიტერატურის კაბინეტი. აღნიშნული კონკურსის თემაა: „ჩვენი ბედნიერი ბავშვობა“.

მოეწყობა საქალაქო სპორტული შეჯიბრებები ფრენბურთში, კალათბურთში, მძლეოსნობაში, კარდასა და შაშში.

დეულალაქად შრომობენ, ფუსფუსებენ ნორჩი ავიამოდელისტები პიონერთა სასახლეს ავიამოდელისტების კაბინეტში. ამ კაბინეტიდან განუწყვეტლივ ისმის ხერხისა და შალაშინის ხმაური, პატარა ძრავების ვულფენი, ნორჩი ავიამოდელისტები გამალბებით ემზადებიან რესპუბლიკური და საცავშირო შეჯიბრებებისათვის. კაბინეტი ამ შეჯიბრებისათვის ამზადებს 2 რაზმს, რომლის შემადგენლობაში იქნებიან პიონერ-მოსწავლეები 16 წლამდე, 2 რაზმს — 12 წლამდე, და ერთ რაზმს სპორტსმენების შემადგენლობით. ყოველ კვირა დილით პიონერთა სასახლიდან ბავშვებითა და ავიამოდელებით დატვირთული ორი მანქანა ქალაქ-გარედი მიემართება, ხან მლაშე ტბისაკენ, ხან რუსთავისაკენ. აქ, მინდვრად, პატარა ავიამოყვარულები აწყობენ თავისი მოდელების საცდელ გაფრენებს. ხშირად, ასეთი გამოცდის დროს, მათი მოდელები ისე მალა და ისე შორს მიფრინავენ, რომ ისინი მხედველობის არედან იკარებებიან. დიდხანს ეძებენ ბავშვები მანქანის დახმარებით პატარა „თვითმფრინავებს“, ისინი აღტაცებაში მოჰყავს საცდელი გაფრენის ასეთ კარგ შედეგებს. ბრუნდებიან უკან და ისევ განაგრძობენ დაყინებულ მუშაობას თავისი მოდელების სრულყოფისათვის. ჩვენი ნორჩი ავიამოდელისტების ერთსულოვანი სურვილია მოიპოვონ საპატიო აღდეგები მომავალ შეჯიბრებებში, ასახელონ მშობლიური პიონერთა სასახლე.

მრავალფეროვანი, შინაარსიანი, მღელვარე და წარმატატი იქნება წელს პიონერთული საფუხელი ქალაქ თბილისში.

ქალაქი

ლ. პ. ბერძან სახელობის თბილისის პიონერთა და მოსწავლეთა სახლის დირექტორი.

თბილისელი ბავშვები ქალაქის ვარდუბანში

ჰაერის, ნელოს და მზის აბაზანები

ამ ზაფხულსაც სუფთა ჰაერზე ავარაყებზე, პიონირბანაკებში, სოფლად და ქალაქად გაატარებენ ჩვენი ბედნიერი ბავშვები. დღისგენებენ და აღიდგენენ დაზარალებულ ენერგიას.

ყოველ მოსწავლეს უნდა ახსოვდეს, რომ ზაფხულის სიმშვენიერესა და სიუხვეს თავისთავად არ შეუძლიან უზრუნველყოს მოსწავლის დასვენება, თუ მოსწავლემ განსაკუთრებული ყურადღება არ მიაქცია პირადი ჰიგიენის წესების დაცვას, თავისი ორგანიზმის გამოწვრთობას. ორგანიზმი გამოწვრთობის საუკეთესო საშუალებას წარმოადგენს ჰაერი, წყალი და მზე.

ორგანიზმის გაჯაყების პირველ ეტაპს ჰაერის აბაზანა წარმოადგენს. ამიტომაც ორგანიზმის გამოწვრთობა ჰაერის აბაზანით უნდა იწყებოდეს.

ზაფხულში ჰაერის აბაზანა უნდა მივიღოთ ღია ჰაერზე (თუ კი კარგი ამინდია). მაგრამ არა მგზზე, არამედ ჩრდილში, რაც საშუალებას იძლევა სუფთა ჰაერთან ერთად გამოყენებულ იქნას მზის ანარეკლი სხივებიც. ჰაერის პირველი აბაზანა არ შეიძლება მივიღოთ, თუ ჰაერის ტემპერატურა 20 გრადუსზე დაბალია. შემდეგი აბაზანები შეიძლება მიღებული იქნას თანდათანობით დაბალ ტემპერატურაზე 15-12 გრადუსამდე დაყვანით.

ჰაერის აბაზანის მისაღებად მოსწავლე იხდის ტანსაცმელს და 1-3 წუთის განმავლობაში რჩება შიშველი: ამის შემდეგ - იცემს ტანსაცმელს და იწყებს მოძრაობას. აბაზანები შეიძლება ყოველდღე მივიღოთ. აბაზანის ხანგრძლივობა ყოველდღიურად უნდა იზრდებოდეს 1-2 წუთით და 15-30 წუთამდე უნდა ავიყვანოთ. თუ ამინდი ცუდია (ნოტიო ან ჰარიანია), აბაზანების მიღება შეგიძლირება ან ზოგჯერ კიდევაც შეწყდება. არ შეიძლება აბაზანის მიღება უზმოზე ან საქმლის ქამისთანავე. დაღმეობელია აბაზანის მიღება თუ მოსწავლე ავად არის (აქვს სურათი, ხვეობა, კუნძნაწლავის აშლილობა ან მომატებული ტემპერატურა).

ჰაერის აბაზანასთან შედარებით, უფრო გამაჯაყებელია წყლის აბაზანა. წყლით ორგანიზმის გაჯაყებას მოსწავლე იწყებს დაბანვით: იხდის ტანსაცმელს წელამდის. იბანს ხელებს, პირისახეს, კისერს, გულმკერდის ზემო ნაწილს და იღლებს. პირველი დაბანვა ხდება თბილი წყლით და შემდეგ თანდათანობით უფრო დაბალი ტემპერატურის წყლით. წყლის ტემპერატურა შეიძლება დაყვანილი იქნას 17-18 გრადუსამდე. წყლის ტემპერატურის ასეთ თანდათანობით ცვლებადობას ორგანიზმი კარგად იტანს. რამდენიმე ხნის შემდეგ მოსწავლე იწყებს ტანის დაზეღვას სველი ტილოთი. ჯერ იხელს გულმკერდს, შემდეგ მუცელს, ზურგს და ბოლოს კიდურებს. ტანის დაზეღვას მოსწავლე აწარმოებს სველი ტილოთი კანის გაწითლებამდე, შემდეგ იშრალავს და იცვამს ტანსაცმელს. ტანის დასაზეღად საშუალოდ 5-6 წუთია საჭირო.

ტანის დაზეღვის მიჩვევის შემდეგ მოსწავლე იწყებს წყლის შებფებით ორგანიზმის გაჯაყებას. პირველი შებფის წყლის ტემპერატურა არ შეიძლება 30-32 გრადუსზე ნაკლები იყოს. შემდეგ მის ტემპერატურას თან-

დათანობით ამცირებს და 20-25 გრადუსამდე დაჰყავს.

არიან სისხლნაკლები, ნერვიული და სხვა მხრივ ფიზიკურად სუსტი ბავშვები, რომლებიც შეხფის პირველ ხანებში კარგად ვერ იტანენ. ამ შემთხვევაში შეხფის მიღება დროებით უნდა შეწყდეს ექიმის რჩევამდე.

შეხფები შეიძლება შეცვილი იქნეს ტანზე წყლის გადავლებით. შეხფის მიჩვევის შემდეგ კარგია ზღვაში, მდინარეში ან ტბაში ცურაობა. ცურაობა დასამშებია მხოლოდ უფროსი კლასის მოსწავლეთათვის.

პირველი ცურაობის ხანგრძლივობა 3-5 წუთს არ უნდა აღემატებოდეს. უფრო გვიან, როდესაც მოსწავლე შეეჩვევა წყალში ყოფნას, შეიძლება ცურაობა 15-20 წუთს გაგრძელდეს. ყოვლად დაუშვებელია მოსწავლის ხანგრძლივად წყალში დარჩენა, რადგან ორგანიზმი დიდი რაოდენობით კარგავს სითბოს. მოსწავლე მოითინებება, კარგავს მადას, ხდება ნერვიული და ცუდად სძინავს. არ შეიძლება ცურაობის შემდეგ მზის აბაზანის მიღება.

ორგანიზმის გამოწრთობის კარგ საშუალებას წარმოადგენს აგრეთვე მზე. მზის აბაზანების მიღებისას ადამიანი სუნთქავს ღრმად, გაძლიერებულია ფილტვების ელასტიკაცია. ოფლის დენა და ოფლთან ერთად ორგანიზმი უსარგებლო ნივთიერებებს გამოჰყოფს. მზის სხივები კარგად მოქმედობს ნივთიერებათა ცვლაზე, ამაგრებს ნერვულ სისტემას. ადამიანი უფრო წყნარი ხდება და უკეთესადაც სძინავს. მზის აბაზანების მოხერხებულის მიღება აუცილებლად სასარგებლოა, მაგრამ მისი არასწორი გამოყენებით შეიძლება დაზიანდეს ჯანმრთელობა. ამიტომ

მზის აბაზანების მიღების წინ აუცილებელია ექიმის ნახვა და მისგან რჩევა-დარიგების მიღება. მზის აბაზანის მიღებისას თავი უნდა წაევიკრათ თავსაფრით, ან გვეხუროს ქოლგა, კილის ქელი და სხვ. აბაზანების მიღების ყველაზე კარგ დროდ 11-13 საათი ითვლება. მზის პირველი აბაზანა 3-4 წუთზე მეტი არ უნდა გაგრძელდეს; ამ დროს მოსწავლე უნდა იცვილიდეს გვერდს მუტულიდან ზურგზე, ერთი გვერდიდან მეორე გვერდზე ისე, რომ თვითებული გვერდი დასხივებამ განიცდიდეს მხოლოდ 1 წუთს. მეორე აბაზანის დროს ხანგრძლივობა შეიძლება 1 წუთით გადიდდეს და ასე თანდათანობით შეიძლება უმცროსი ასაკისათვის 10-15 წუთამდე ავიყვანოთ, უფროსებისათვის კი—30 წუთამდე.

მზის აბაზანების შემდეგ კარგია ტანზე წყლის გადავლება და ტანის სწრაფად შეშრალვა.

ზოგიერთები საერთოდ ცუდად იტანენ მზის აბაზანას, მისი სწრაფ გამოყენების შემთხვევაშიც კი. დაუშვებელია მზის აბაზანის გაკეთება თუ ბავშვი ავადია, აშლილი აქვს კუჭი, აწუხული აქვს ტემპერატურა, დაავადებულია ნერვული სისტემის კრუნჩხვით, სულტადაა რაიმე ავადმყოფობის ვადატანაზე შემდეგ. ეჩინება გულის სისუსტე და სხვ.

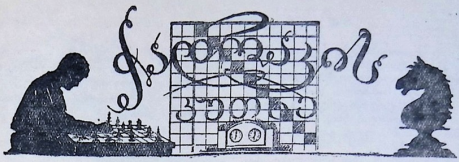
ტუბერკულოზით და ეგზემით დაავადებულმა მზის აბაზანები შეიძლება მიიღოს. მხოლოდ ექიმის მეთვალყურეობით. საერთოდ უნდა ევახსოვდეს, რომ მზის აბაზანების მიღებამდე მოსწავლემ ექიმის რჩევა-დარიგება უნდა მიიღოს.

ზაფხულში მოსწავლე დაწესებულ საათებში უნდა იძინებდეს და დღელამუში 10 საათი მანაც უნდა ეძინოს. განსაკუთრებით სასარგებლოა ძილი ჰაერზე, ავიანზე, თუ ეს მოსახერხებელია, თუ არა ფანჯარა გაღებულ ოთახში.

ზ. კოპნიჩიძე.

მელიციონის მეცნიერებათა კანდიდატი

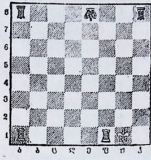

6 მ ქ 0

როქი ეწოდება მეფითა და ტურით ერთდროულ სვლას (ადგილშეცვლას). პირველ დიაგრამაზე შევებს არა აქვთ როქი ჩატარებული, თეთრებს კი აქვთ გაკეთებული როქი მარჯვნივ. ასეთ როქს ეწოდება მოკლე როქი. მეორე დიაგრამაზე კი თეთრებს აქვთ გაკეთებული

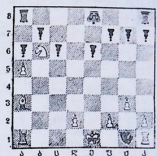
დახდელ მესამე დიაგრამას. ამ მდგომარეობაში როქი შეიძლება გაკეთდეს მხოლოდ თეთრებით და ისიც მხოლოდ გრძელ მხარეზე. შევებს არ შეუძლიათ მოკლე როქის ჩატარება, რადგან ამის შედეგად შეება მეფემ უნდა განვლას თეთრების უჯრედოვან აქ კეს მიერ დამუქრებული უ

I

როქი მარცხნივ. ასეთ როქს ეწოდება როქი გრძელ მხარეზე.

როქის გაკეთება ყოველთვის არ არის შესაძლებელი. როქისათვის აუცილებელია: 1) მეფე და ტურა იყვნენ თავის საწყის პოზიციაზე და მათ შორის არ უნდა იდგეს არცერთი სხვა ფიგურა; 2) მეფე არც საწყის პოზიციაში და არც როქის შემდგომ პოზიციაში არ უნდა მოექცეს მოწინააღმდეგის ფიგურის შეჭარის ქვეშ; 3) არც მეფეს და არც ტურას არ უნდა ჰქონდეთ გაკეთებული მანამდე არცერთი სვლა; 4) როქის ჩატარებისას მეფის მიერ გავლილ უჯრედები არ უნდა იყოს მოწინააღმდეგის რომელიმე ფიგურის შეჭარის ქვეშ.

III

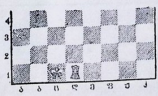
უჯრედი; შევებს არა აქვთ უფლება გააკეთონ როქი გრძელ მხარეზეც, რადგან ამის შედეგად მათი მეფე მოექცევა თეთრების 8^ე უჯრედზე მღვარი რამის დარტყმის ქვეშ. თეთრებს არ შეუძლიათ მოკლე მხარეზე როქი, რადგან სეთრი მეფისა და 3^ე ტურის შორის დგას შეი რამი.

მოკლე როქის პირობითი აღნიშვნაა: 0-0, გრძელი როქისა კი 0-0-0.

(გაგრძელება იქნება)

პ. აბრამიძე.

სსრ კავშირის სპორტის ოსტატი

II

რეგორ ფრინავს ღამურა

როგორც კი ჰორიზონტზე ჩაეშვება ზაფხულის მზე და დაიწყება ბინდი, ღამურებიც გამოჩნდებიან ჰაერში ფრთების ფარფარით. ისინი ჩქარობენ ზაფხულის დამე მოკლეა, ხოლო ღამურამ გაძლიერდა უნდა მოასწროს. საუკები კი, როგორცაა ბინდისა და ღამის მწერები—კოლოები, ფარვანები,—მას ცოტა როდის სჭირდება.

როგორღა იცვლება გზას სიბნელეში ნადირობისას ღამურა? მხედველობა მას ნაკლებ განვითარებული აქვს. მაგრამ აქ მას შეეძლება დიდად განვითარებული სმენა. მისი ყურები ფრენის დროს მუდამ დაძაბულია და მოძრაობაშია. თუ ღამურას ფრთხილად აუღებენ თავს, იგი ბინდ ისევე მარჯვედ იფრენს და დაიჭერს მწერებს, როგორც თვალაუხვევლად. მაგრამ თუ მას სმენას წაეკრებოდა, მაშინ ფრენისას ჰაერგავს წონასწორობას, და მალე სრულიად უძლურად აღ-

მოჩნდება საფრენად. ასევე მოუვა ღამურას თუ კი მის სმენასა და მხედველობას ხელსხელბლად დაეტოვებოდა, მაგრამ აუღებენ კი პირს, რომელიც ღამურას მუდამ ღიად აქვს ფრენის დროს.

აქ ერთგვარი საიდუმლოებაა, რომელიც ამოხსნილ იქნა მხოლოდ მას შემდეგ, რაც გამოიგონეს ახალი რადიოაპარატი— რადარი. სწორედ მსგავსად რადარისა,—ღამურაც, როცა იგი ფრენს,—ღია პირიდან გამოსცემს ულტრაბმებს. ამ ულტრაბმებს, მის მიერ შეუმჩნეველად საგნებიდან უკუმცეულს, როგორც ეხოს,—უკანეფიქტრს არაჩვეულებრივად ძლიერ განვითარებული სმენის საშუალებით. სწორედ ამ ულტრაბმების უკუმცეველია ღამურა რომ შეუტყობოდ აღწევს თავს ხეზე ან ბოძზე დაჯახებისაგან და შეუტყობოდვე იჭერს ჰაერში მწერს.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

ვ. ბენუკელი — ფშავის მთებზე (ლექსი)	1 გვ.	ბ. ბეთანელი — ბავშვთა ბედნიერი ოჯახი (ნარკვევი)	18 გვ.
ზ. შერაზადიშვილი — ანო, ბანო — (ლექსი)	2 "	ვ. მაიაკოვსკი — წაიკითხე და გაემგზავრე პარიზსა და ჩინეთში (პოემა. თარგმანი ვ. ლაფერაშვილისა)	21 "
ქ. ლოლბე — ბავშვთა სიცოცხლისა და ბედნიერებისათვის (წერილი)	3 "	ქ. კორაშვილი — შირაქელი მეცხვარეები (მოთხრობა)	24 "
ბ. დავნარელი — ჩვენც მშვიდობის საქმეს ვიკავთ (ლექსი)	6 "	ელ. აგლაძე — ზონიერული ზაფხული თბილისში (წერილი)	27 "
მ.სკოცი ჩვენი იმედი (წერილი)	7 "	ზ. კოვზირიძე — ჰაერის, წყლის და მზის აბაზანები (წერილი)	29 "
ბ. ბერულავა — სოხუმელი ბიჭუნები (პოემა)	8 "	ა. აბრამიძე — როკი (მადრიას კლუბი) გასართობი	31 გვ.
ს. სხირტლაძე — გაცივროთ და შევისწავლოთ ჩვენი სამშობლო მხარე (წერილი)	11 "	გარეკანის პირველი გვერდის მხატვრობა ევთიმის მხატვარ შ. ცხადაძეს.	
დ. მიგრელიძე — ქვიშებითა საბავშვო აბაზანი (ლექსი)	13 "	გარეკანის მეოთხე გვერდზე ნახატი-მხატვრული მეცხვარე უმარტულებულია მხატვარ დ. ნაცვლიშვილის (დონის) მიერ.	
ს. თული-ქუჩიძე — საყვარელი მასწავლებელი (მოგონება)	14 "		
ქ. გოგიაშვილი — ბანაკიდან (ლექსი)	15 "		
დ. სტოიაჩევი — გაჩივრების ეპოსი (ლექსი)	16 "		
თ. ანდრიაშვილი გოგევა კუბარაშვილი (წერილი)	17 "		

ბუღაძეთთან ბ კავასიძემ. საბუღაძეთ კოლაჯია: ე აბლაძე, დ. გვრიტიშვილი, მ. მარდივაშვილი, გ. თაყვიშვილი, მ. ბარიჯანი, მ. მიკინაშვილი, მ. ნიშაძე, ზ. შინგალი. პასუხისმგებელი ბუღაძეა ვ. თოკაძე. სამხატვრო ბუღაძეთთან გ. ფოცხიშვილი.

რედაქციის მისამართი: თბილისი, ლენინის ქ. № 14. 3-81-84

თუ 04816 ტირაჟი 7000 გამოცემლობის შეჯ. № 63 სტამბის შეჯ. № 747
 დ. პ. ბერიას სახელობის პოლიგრაფკომბინატი „კომუნისტი“, ლენინის ქ. № 14.
 ფურნალის გარეკანი დაბეჭდილია „ხარია ვოსტოკას“ ოსეტ-მანჭანზე.

კითხვები გეოგრაფიიდან

1. სად უნდა იდგეს სახლი, რომ მისი ოთხი კედლის ოთხივე თანჯარა მიმართული იყოს ჩრდილოეთისაკენ?

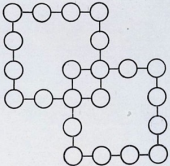
2. დაასახელეთ ორი კუნძული, რომლებიც მდებარეობენ ერთ ზღვაში, ერთმანეთის პირდაპირ, მათი სახელები ერთი და იმავე ანბანით იწყება და ეკუთვნიან სხვადასხვა კონტინენტს.

3. დაასახელეთ ზღვა, რომელსაც არ გააჩნია სანაპიროები.

4. დედამიწის რომელ ნაწილზე ქრის ქარი მთელი წლის განმავლობაში მხოლოდ სამხრეთიდან?

3. სურგულაძე

როგორ განაწილებთ რიცხვებს?

ამ ფიგურის წრეებში ჩასწერეთ რიცხვები 1-დან 22-მდე ერთი და იგივე რიცხვის განუმეორებლად. ხაზებით შეერთებული ყოველი ჰორიზონტალური და ვერტიკალური რიგის ოთხი რიცხვის ჯამი უნდა შეადგენდეს 40-ს.

როგორი განაწილებით უნდა ჩაეწეროს ამისათვის წრეებში რიცხვები?

აღ. ხახანიძე

ა მ რ ც ა ნ ა

კლასში იყო ხუთოსანი სრული ათი პროცენტი, ცუდოსანი — მთელი კლასის ერთიმეორმოცედი. ოთხოსანი სამოსანზე იყო ოთხჯერ მეტი,

განსხვავება ამათ შორის — მხოლოდ ოცდაერთი. მიუხედავად ამისა ნიშნების მიხედვით რიცხვი მოსწავლეთა; თუ ვერ მიხვდი, ამოხსენი მეგობრებთან ერთად.

დ. კიკაძე

5 236.

БИОН
ГОСПУБЛИЧ. Б. НА

1 12 3

8/100

